

JAHRESBERICHT

INFORME ANUAL

ÅRSBERÄTTELSE

RAPPORT ANNUEL

RELAZIONE ANNUALE

RELATORIO ANUAL

ÅRSBERETNING

ANNUAL REPORT

JAARVERSLAG

VUOSIKERTOMUS

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2 0 0 2

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

Det Europæiske
Arbejdsmiljøagentur

La versión española del Informe Annual se encuentra disponible en el CD-ROM que se adjunta.

Den danske udgave af agenturets årsberetning 2002 er tilgængelig på vedlagte cd-rom.

Beiliegende CD-ROM enthält die deutsche Fassung des Jahresberichts 2002 der Agentur.

Η ελληνική έκδοση της ετήσιας έκθεσης του Οργανισμού για το 2002 βρίσκεται στο CD-ROM που εσωκλείεται.

The English version of the Agency's Annual report 2002 is available on the enclosed CD-ROM.

La version en français du Rapport annuel 2002 de l'Agence est disponible dans le CD-ROM ci-joint.

La versione italiana della Relazione annuale dell' Agenzia è disponibile nel CD-ROM in allegato.

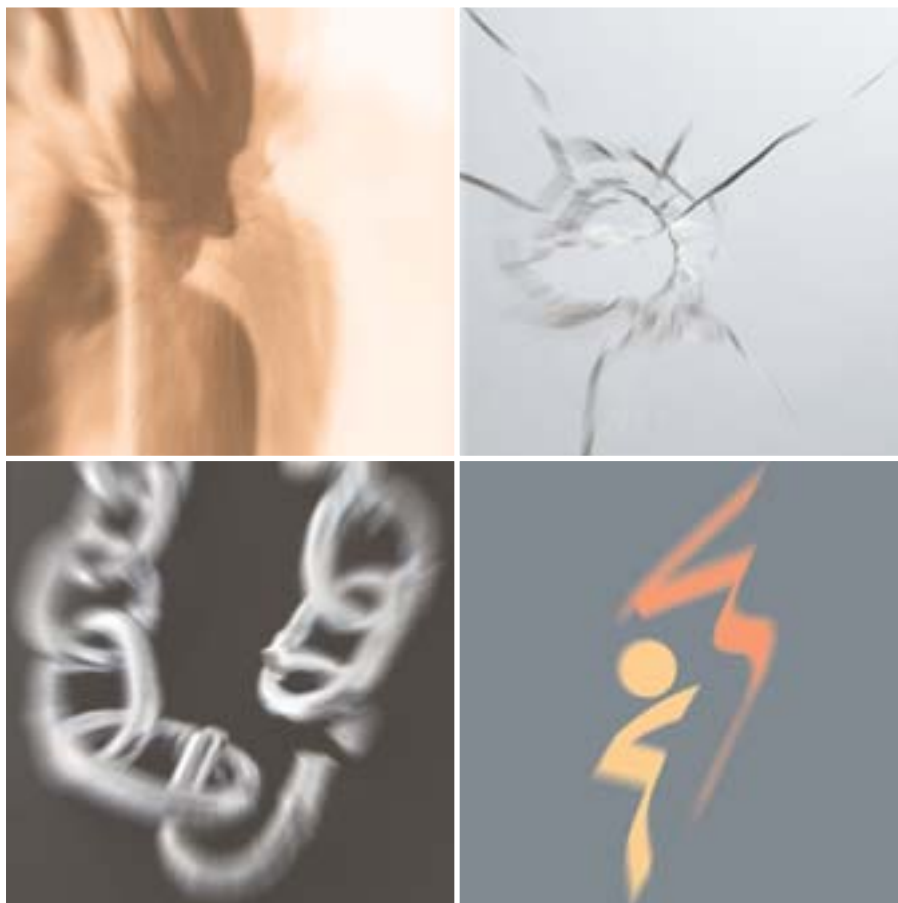
De Nederlandse versie van het Jaarverslag 2002 van het Agentschap staat op de bijgevoegde CD-ROM.

A versão portuguesa do relatório anual da Agência relativo ao ano 2002 está disponível no cd-rom em anexo.

Viraston vuosikertomuksen suomenkielinen versio on oheisella cd-rom-levyllä.

Den svenska versionen av arbetsmiljöbyråns årsberättelse 2002 finns på bifogad cd-rom.

ÅRSBERETNING 2002

Det Europæiske
Arbejds miljøagentur

Europe Direct er en service, der hjælper med at besvare dine spørgsmål om Den Europæiske Union.

Nyt frikaldsnummer:
00 800 6 7 8 9 10 11

Yderligere oplysninger om EU fås på internettet via Europa-serveren (<http://europa.eu.int>)

Katalogiseringsoplysninger er anført sidst i denne publikation

Luxembourg: Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, 2003

© Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur, 2003
Eftertryk tilladt med kildeangivelse

INDHOLD

UDVIKLING AF EN RISIKOFØREBYGGENDE KULTUR I EUROPA	4
FORORD AF FORMAND DR. BERTIL REMAEUS OG DIREKTØR HANS-HORST KONKOLEWSKY	4
ÅRETS HØJDEPUNKTER	6
1. OVERSICHT OVER, HVORDAN AGENTURET OG DETS PARTNERE ARBEJDER	14
2. ETABLERING AF FORBINDELSER — AGENTURETS INFORMATIONSNETVÆRK	16
3. UDVIKLING AF VIDEN — INFORMATIONSPROJEKTER	19
4. FORMIDLING AF VIDEN — INFORMATIONSTJENESTER	23
5. ADMINISTRATIVE AKTIVITETER	27

BILAG

1. MEDLEMMER AF BESTYRELSEN (PR. FEBRUAR 2003)	32
2. AGENTURETS ORGANISATIONSPLAN	36
3. AGENTURETS PERSONALE	37
4. KNUDEPUNKTER	39
5. KNUDEPUNKTERNES NETVÆRKSAKTIVITETER I 2002	44
6. TEMACENTRE	45
7. KONFERENCEDELTAGELSE I 2002	48
8. BRUG AF WEBSTED OG MODTAGNE INFORMATIONSFORESPØRGSLE I 2002	51
9. PUBLIKATIONER FRA JANUAR 2002 TIL MARTS 2003	54
10. PRESSEMEDDELELSER I 2002	60
11. FINANSIERINGSMIDLER 2001/2002	61
12. DET ÅRLIGE ARBEJDSPROGRAM FOR 2003	63

UDVIKLING RISIKOFOR- KULTUR

AF EN BYGGENDE I EUROPA

FORORD AF FORMAND DR. BERTIL REMAEUS OG DIREKTØR HANS-HORST KONKOLEWSKY

Arbejdsmiljøagenturet, der blev oprettet i 1996, har på kort tid opbygget en avanceret infrastruktur, der kan benyttes til udveksling og formidling af god praksis og information om arbejdsmiljøet mellem EU's medlemsstater, EFTA-landene og kandidatlandene samt et stigende antal internationale partnere. Vort mål har imidlertid ikke kun været at oprette en global arbejdsmiljøportal. Agenturets bestyrelse har ud fra analyser af udviklingen på arbejdsmiljøområdet og regelmæssige drøftelser med ekspertnetværkene og de tresidige knudepunkter centreret agenturets strategi og ressourcer om de mest presserende problemer, der er opstået som følge af ændringerne i arbejdslivet i Europa, bl.a. psykosociale risici såsom arbejdsbetinget stress. Agenturet kunne derfor kun være tilfreds med, at Europa-Kommissionen i sin meddelelse om en ny europæisk arbejdsmiljøstrategi, der udkom i marts 2002, ud over at slutte op om den samme vision også understregede, at agenturet har en vigtig rolle at spille i forbindelse med stimuleringen af en risikoforebyggende kultur i Europa.

EU's strategidokument, Tilpasning til ændringerne i arbejdslivet og i samfundet: en ny fællesskabsstrategi for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2002-2006, er et af de vigtigste initiativer, der er taget på arbejdsmiljøområdet i løbet af de seneste ti år. Det lægger rammerne for en moderne arbejdsmiljøpolitik, der skal gøre det muligt at integrere risikoforebyggelse i alle aspekter af arbejdslivet og den politiske tænkning. Arbejdsmiljøet skal indarbejdes i den måde, vi tænker og arbejder på, ja selv i den måde, vore børn undervises på. Der er tale om en ægte »vugge til grav«-strategi, der spænder over alle sektorer og EU-lande.

En sådan holistisk arbejdsmiljøstrategi passer perfekt til den måde, agenturet arbejder på. Som Europas førende arbejdsmiljøportal og grænseoverskridende debatforum kan vi levere den brede viden, der er brug for, og sætte gang i samarbejdet mellem EU's medlemsstater, så de får mulighed for at udveksle bedste praksis, f.eks. via vort netværk af nationale knudepunkter og temacentre. Agenturet fremhæves netop i EU's nye strategi som et vigtigt led i fremstødet for en ægte risikoforebyggende kultur. Agenturet vil kunne foregribe nye risici i et arbejdsliv i hurtig forandring og imødegå disse risici på en proaktiv måde ved hjælp af oplysningskampagner, effektive forebyggelsesstrategier og oplysninger om god praksis.

Vi har bragt agenturets arbejdsprogram helt på linje med denne strategi. På nogle af de områder, der fremhæves i EU's strategi, bl.a. behovet for at fokusere på højrisikosektorer som sundhedsvæsen, landbrug og fiskeri, var vi allerede opmærksom på problemerne og havde gjort væsentlige fremskridt. Der er også gjort store fremskridt med at tilvejebringe den dokumentation, der

kræves for at imødegå de nye risici, navnlig i form af stress, der skyldes overgangen til mere kontor- og serviceorienterede industrier inden for Europa. Men endnu vigtigere var, at vi formåede at skabe opmærksomhed omkring disse problemer og deres løsning på den meget vellykkede europæiske arbejdsmiljøuge i 2002. Arbejdsmiljøugen fokuserede i 2002 på psykosociale emner, navnlig arbejdsbetinget stress, og på de mere og mere almindelige problemer med bl.a. mobning og vold på arbejdspladsen. Arrangementet fik massiv mediebevågenhed fra alle dele af Europa og blev fulgt op af tusindvis af lokale initiativer, som blev koordineret af knudepunkterne.

Informationstiltag af denne art er en af hjørnestenene i agenturets strategi, der skal sikre, at arbejdsmiljøet inddrages i endnu flere sammenhænge. At informere og bevidstgøre børn og unge om arbejdsmiljøet i forbindelse med undervisningen er et andet centralt element, hvilket også fremgik af det seminar om »Arbejdsmiljø og læring«, der blev afholdt i foråret i samarbejde med det spanske formandskab. For at integrere arbejdsmiljøet på andre områder har vi også undersøgt og forbedret arbejdsmiljøforskernes muligheder for at deltage i EU's sjette rammeprogram.

At inddrage arbejdsmiljøet i flere sammenhænge er ét, men at holde styr på nye risici og klarlægge, hvilke konsekvenser de vil få for arbejdsstyrken, er noget helt andet. Agenturet har derfor til hensigt at oprette et »observationscenter for risikoovervågning«, hvilket er en af de foranstaltninger, der indgår i EU's strategi. Observationscentret skal fungere som et varslingscenter, der gør det muligt for politikere og fagfolk at få kendskab til nye risici langt hurtigere og dermed forkorte den tid, det tager at udarbejde forebyggende løsninger og føre dem ud i livet.

Risikomønstrer er selvfølgelig ikke det eneste, der ændrer sig inden for Europa. EU står også over for en voldsom udvidelse. Det er planen, at ti kandidatlande skal træde ind i EU næste år, og flere ventes at følge trop kort efter. Det åbner på den ene side enorme muligheder såvel økonomisk og socialt, men også med hensyn til de yderligere erfaringer og kompetencer på arbejdsmiljøområdet, som disse lande tager med sig ind i EU. På den anden side indebærer det også en række udfordringer, fordi mange af kandidatlandene endnu ikke har bragt deres arbejdsmiljøstandarder på højde med EU's. For at fremskynde den udvikling traf agenturet en række vigtige initiativer i 2002. Der blev bl.a. oprettet tresidige knudepunkter i alle 13 ansøgerlande. Otte af disse lande er allerede kommet med i EU's internetbaserede arbejdsmiljønetværk, og det er planen, at der skal oprettes et temacenter for god praksis rettet mod kandidatlandene med støtte fra EU's Phare-program. Ansøgerlandenes kommunikationsbehov er ofte forskelligt, og det skal der sammen med spørgsmålet om, hvordan vi skal håndtere de ti nye sprog, tages hensyn til i den måde, vi kommunikerer og samarbejder med dem på. Det er også vigtigt at sikre, at alle landene får en retfærdig behandling, og at deres prioriterede mål afspejles i agenturets overordnede strategi, så de får den hjælp, de har behov for.

Det er en vanskelig opgave, som det vil tage tid at løse. Men i betragtning af, hvad agenturet har opnået i de kun seks år, siden det blev oprettet, har vi fuld tillid til, at det vil lykkes for os at løfte den opgave og mobilisere EU's medlemsstater til i fællesskab at udvikle en tværeuropæisk risikoforebyggende kultur. Tilliden skyldes ikke mindst, at EU har valgt at give agenturet en central rolle i sin nye strategi.

Agenturets fortrin og de resultater, der er opnået i 2002, beskrives nærmere i det følgende. Vi vil slutte af med at takke arbejdstagerrepræsentanterne Marcel Wilders og Luis Lopes for det store arbejde, de har gjort for agenturet som formænd for bestyrelsen i 2002, samt agenturets ansatte for deres engagement og vore knudepunkter og øvrige partnere for deres vedvarende støtte.

ÅRETS HØJDEPUNKTER

EUROPÆISK ARBEJDSMILJØUGE 2002 MED FOKUS PÅ STRESS PÅ ARBEJDSPLADSEN

Den seneste forskning tyder på, at op til 40 millioner arbejdstagere i EU lider af arbejdsbetinget stress. Problemet koster medlemsstaterne op til 20 mia. EUR om året i tabt arbejdstid og sundhedsudgifter.

Interessen for dette års arbejdsmiljøuge, hvor emnet var »Forebyggelse af psykosociale risici på arbejdspladsen«, var af samme grund overvældende. Over hele Europa blev der iværksat en bred vifte af aktiviteter under sloganet »Ta' stressen af arbejdet« med henblik på at oplyse om og blæse til kamp mod stress, mobning og vold på arbejdspladsen. Der blev bl.a. lanceret en finsk tv-kampagne med fokus på faren ved stress, de britiske fagforeninger afholdt en »inspektionsdag« for at skabe debat og interesse hos de ansatte »på gulvet«, og i Spanien blev der udgivet en vejledning om stressvurdering og over en periode på to måneder afholdt en række arrangementer om emner som udbrændthed, stress eller psykosociale risici.

Under afslutningsarrangementet for arbejdsmiljøugen i november fik agenturet tilsagn fra de europæiske arbejdsmarkedsparter om, at de ville tage fat på problemerne med stress på arbejdspladsen. EU's danske formandskab afholdt en konference med titlen »Forebyggelse af psykosociale risici på arbejdspladsen: europæiske perspektiver«, hvor over 300 eksperter, praktikere og beslutningstagere fik mulighed for at udveksle viden og erfaringer. Konferencedeltagerne gav udtryk for tilfredshed, da de europæiske arbejdsmarkedsparter (Unice og Etuc) annoncerede, at de ville afholde et seminar om stress i 2003, hvor der skulle diskuteres fælles initiativer, efterfulgt af et lignende arrangement i 2004 om mobning.

Agenturet bakkede op om arbejdsmiljøugen og det videre arbejde i en række særlige rapporter, heriblandt *Psychosocial issues and work-related stress — programmes, practices and experiences*, som er en informationsrapport med vejledning om, hvordan virksomhederne kan udvikle strategier til bekæmpelse af stress. Der blev også udarbejdet seks faktablade om psykosociale risici på arbejdspladsen og et særligt websted, der skal gøre det muligt for organisationer, arbejdstagere og arbejdsmiljøeksperter at indkredse og fjerne årsagerne til arbejdsbetinget stress.

PRISER FOR GOD PRAKSIS SÆTTER FOKUS PÅ VELLYKKEDE INITIATIVER TIL FOREBYGGELSE AF STRESS

Priserne for god praksis er et vigtigt led i den europæiske arbejdsmiljøuge og indgår i agenturets strategi for indsamling og formidling af information, der kan understøtte og fremme forebyggelsen af

arbejdsmiljørисici. I forbindelse med konkurrencen i 2002 blev 20 meget forskellige organisationer fremhævet og præmieret for deres bestræbelser for at mindske de psykosociale risici på arbejdspladsen.

Priserne gik bl.a. til et lavbudget-projekt baseret på risikostyring, som gjorde det muligt at forebygge potentiel stress i forbindelse med indkøringen af et nyt anlæg; en ordning til forebyggelse af post-traumatisk stress for flyveledere; et nederlandsk program, som skulle skabe sikre forhold på et hospital, og som reducerede den fysiske vold med 30 %; og indførelse af sundhedsfremmende og vellykket arbejdstilrettelæggelse på et callcenter i Tyskland. Blandt de nominerede ordninger var også et initiativ, som planlægningskomitéen bag De Olympiske Lege i Athen i 2004 har iværksat. Målet er at tackle psykosociale risici i tiden frem til De Olympiske Lege og De Paraolympiske Lege i 2004.

Vinderne blev annonceret under afslutningsceremonien for den europæiske arbejdsmiljøuge i Guggenheim-museet i Bilbao. Deltagerne i dette års konkurrence, der var den tredje i rækken, kom fra 13 forskellige EU-lande. Der deltog små og mellemstore virksomheder (SMV'er), store virksomheder og formidlende organisationer fra vidt forskellige brancher. Alle prisbelønnede og nominerede eksempler beskrives i en pjece, der er lagt ud på agenturets hjemmeside, så andre også kan få del i de erfaringer, der er gjort.

KANDIDATLANDENE OPTAGES I EU'S INFORMATIONSNETVÆRK PÅ ARBEJDSMILJØMRÅDET

I juli 2002 lancerede agenturet en række nye websteder i Bulgarien, Estland, Ungarn, Litauen, Malta, Polen, Rumænien og Slovenien. De nye websteder udgør en vigtig milepæl i gennemførelsen af agenturets strategi, som går ud på at integrere alle 13 EU-kandidatlande i agenturets informationsnetværk. Projektet tog også i 2002 udgangspunkt i resultaterne af den første fase, hvor der blev oprettet knudepunkter og tresidige netværk i samtlige lande. Mange af disse lande deltog aktivt i promoveringen af arbejdsmiljøugen i 2002 om arbejdsbetinget stress. Disse initiativer udgør et vigtigt led i bestræbelserne på at stille lettilgængelig information til rådighed for virksomheder, arbejdstagere og eksperter, så de kan holde sig bedre orienteret om lovkrav, forskning og god praksis.

Som et af de vigtigste resultater, der blev opnået i forbindelse med dette projekt i 2002, sikrede agenturet sig Kommissionens godkendelse af en ny finansieringsrunde under Phare-programmet til

fordel for kandidatlandene. I 2003 er det planen, at der skal oprettes et nyt temacenter for udvikling og overførsel af god arbejdsmiljøpraksis til kandidatlandene, og at Phare-landene skal deltage fuldt ud i dette års europæiske arbejdsmiljøuge.

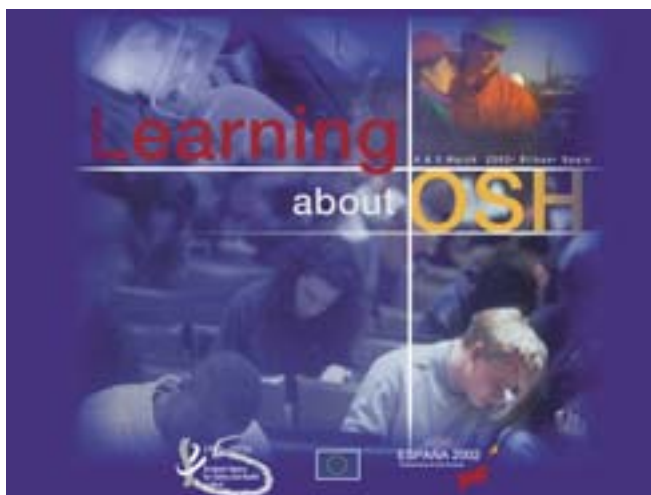
HØJERE ARBEJDSMILJØSTANDARD I SMV'ERNE

De små og mellemstore virksomheder (SMV'er) i Europa beskæftiger over 65 % af EU's samlede arbejdsstyrke og tegner sig for over 99 % af EU's 18 millioner virksomheder, hvis landbrugssektoren ikke regnes med. Manglende finansielle og organisatoriske ressourcer har imidlertid betydet, at mange SMV'er kun har begrænset viden og kapacitet på arbejdsmiljøområdet.

I 2002 iværksatte agenturet en ny finansieringsordning (med et budget på 4 mio. EUR) med henblik på at højne arbejdsmiljøstandarden i de europæiske SMV'er. Blandt 350 ansøgninger blev der udvalgt 52 projekter, heraf 11 tværnationale og 41 nationale projekter. Der blev bl.a. ydet støtte til to projekter, der gik ud på at udarbejde en vejledning i god praksis for forebyggelse af forstyrrelser i bevægeapparatet hos ansatte i vuggestuer og iværksætte en oplysningskampagne til forebyggelse af ulykker blandt ansatte i vinindustrien.

Agenturet støttede projekterne med mellem 11 000 EUR og 160 000 EUR som led i EU's finansieringsordning. I 2001 ydede agenturet støtte til over 50 nyskabende projekter til forebyggelse af ulykker i SMV'er, og ordningen for 2002 blev udvidet, så den omfattede endnu flere sikkerheds- og sundhedsmæssige risici, heriblandt forebyggelse af arbejdsbetinget stress. Der blev bl.a. iværksat uddannelsesaktiviteter og oplysningskampagner og udviklet effektive arbejdsmiljømetoder med fokus på alvorlige risici og højrisikosektorer. Agenturet har beskrevet projekterne nærmere på sin hjemmeside.

START TIDLIGT MED SIKKERHEDEN — INTEGRERING AF ARBEJDSMILJØET I UDDANNELSESSEKTOREN

Vi er nødt til at lære vore børn at leve og arbejde under sikre forhold. Det var hovedkonklusionen af et europæisk seminar om arbejdsmiljø og uddannelse, der blev afholdt i Bilbao den 4.-5. marts 2002. Statistikkerne viser, at risikoen for at komme ud for en arbejdsbetinget ulykke er 40 % højere for unge arbejdstagere end for andre arbejdstagere. En tidlig indsats vil gøre børnene bedre til at håndtere sikkerheds- og sundhedsmæssige risici senere i livet, pointerede eksperterne på seminaret, der var arrangeret af agenturet og EU's spanske formandskab i samarbejde med Kommissionen.

Resultaterne af seminaret var blandt hovedårsagerne til, at der blev lanceret en ny webfacilitet om arbejdsmiljø og uddannelse, »OSH and education: start young — stay safe«. Webfaciliteten består af indlæg om en bred vifte af nationale tiltag, oplysningskampagner og konklusioner af efterfølgende debatter og diskussioner, en liste over links med oplysninger om, hvordan arbejdsmiljøet kan inddrages i uddannelserne i medlemsstaterne, Europa og andre dele af verden, Europa-Kommissionens arbejdsmiljøstrategi og et onlinediskussionsforum.

KNUDEPUNKTER I AKTION

Knudepunkterne sætter Arbejdsmiljøagenturet i stand til at indsamle og formidle arbejdsmiljøinformation på EU-medlemsstatsplan. Som tidligere nævnt var mange af aktiviteterne i 2002 centreret om arbejdsmiljøgen. I det følgende gives en oversigt over nogle af knudepunkternes andre aktiviteter i årets løb.

Ø S T R I G

Årets vigtigste begivenhed var den 16. verdenskongres om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, der blev afholdt i Wien den 26.-31. maj. Det østrigske knudepunkt leverede støtte og personale og stod for logistikken. Programmet omfattede bl.a. et seminar om nye strategier for arbejdsmiljøindsatsen inden for EU, som agenturet havde tilrettelagt i samarbejde med Europa-Kommissionen. Knudepunktet samarbejdede også med de tyske og schweiziske knudepunkter om et projekt til udvikling af en tysksproget database over god praksis.

B E L G I E N

Et af årets vigtigste mål har været at tilskynde virksomhederne i den grafiske branche til at indføre »UV-protokollen«. Hensigten med protokollen er at udnytte de miljømæssige fordele ved UV-tryk — en avanceret teknologi, der gør det stort set overflødig at anvende opløsningsmidler til tørring af trykfarver — mest muligt ved at fremme forskellige former for god praksis. I november 2002 udsendte det belgiske knudepunkt også et spørgeskema for at undersøge, hvilket sprog brugerne helst ville have deres arbejdsmiljødokumentation på. Størsteparten af materialet udgives i dag på engelsk. Der er også sat en undersøgelse i gang for at finde ud af, hvor meget det belgiske websted (<http://be.osha.eu.int>) bruges, og hvordan reaktionerne er.

D A N M A R K

I tilknytning til det danske EU-formandskab blev der i anden halvdel af 2002 afholdt to større konferencer — den ene om arbejdsulykker og den anden om stress. Den første konference, der blev afholdt som led i det internationale netværk til forebyggelse af arbejdsulykker og arbejdsskader, samlede 250 arbejdsmiljøeksperter, forskere og andre deltagere fra hele verden. Konferencen førte til oprettelsen af et globalt netværk af eksperter. I den anden konference, »Ta' stressen af arbejdet«, der var et af initiativerne i forbindelse med arbejdsmiljøgen i 2002, deltog der repræsentanter for alle arbejdsmarkedets parter. Der blev i alt iværksat ca. 50 lokale konferencer, seminarer og møder i Danmark omkring dette tidspunkt.

F I N L A N D

Det finske knudepunkt har arbejdet på at indsamle eksempler på god praksis, der kan lægges ud på det nationale arbejdsmiljøwebsted. Eksemplerne dækker stress på arbejdspladsen, gener i muskler og led/ergonomiske løsninger, farlige stoffer og støv, risikovurdering og risikostyring samt arbejdsmiljø i SMV'er. Webstedet har nu næsten 20 000 besøgende hver måned, og de enkelte besøg varer i gennemsnit 12 minutter. Der er bl.a. stor interesse for information om den nye arbejdsmiljølov, der trådte i kraft den 1. januar 2003. Et nationalt udviklingsprojekt, det såkaldte Veto 2003-2007-program, blev også afsluttet i 2002. I lyset af udsigten til en forlængelse af den gennemsnitlige erhvervsaktive alder med 2-3 år er målet bl.a. at begrænse sygefraværet med 15 % og antallet af arbejdsulykker og -sygdomme med 40 %.

F R A N K R I G

Det nationale netværksudvalg, der består af repræsentanter for de nationale arbejdsmiljømyndigheder, specialiserede sikkerhedsorganisationer og arbejdsmarkedets parter samt en række arbejdsmiljøeksperter, mødtes fem gange i løbet af året. På dagsordenen var bl.a. gennemførelse og overvågning af arbejdsprogrammet for 2002, iværksættelse af finansieringsordningen for SMV'er og udarbejdelse af programmet for 2003. Der blev indsendt en række franske projektforslag af høj kvalitet som led i finansieringsordningen. Det franske knudepunkt afholdt desuden en række workshopper og kontaktmøder med deltagelse af arbejdsmiljøspecialister, ajourførte agenturets franske websted (<http://fr.osha.eu.int>) og udvidede det med nye links med hjælp fra det nationale websted (www.sante-securite.travail.gouv.fr), oversatte og distribuerede en række af agenturets dokumenter og besvarede spørgsmål fra arbejdsmarkedsparter og -institutioner.

T Y S K L A N D

Det tyske knudepunkt samarbejdede med det nationale arbejdsmiljønetværk om at skabe interesse for 2002-emnet »stress på arbejdspladsen«. Højdepunktet var en konference, der blev afholdt i september, og den europæiske arbejdsmiljøuge i oktober. Der blev for første gang organiseret en national prisuddeling sammen med sponsorerne af initiativet for højere kvalitet i arbejdet (INQA). Deltagerne fremlagde en række fremragende eksempler på strategier for bekæmpelse af stress på arbejdspladsen, og over 20 finalister deltog i konferencen i Berlin i september. En lignende prisuddeling ventes at finde sted i 2003, hvor emnet er »farlige stoffer«.

G R Æ K E N L A N D

Det græske arbejdsmiljøinstitut lancerede i 2002 et uddannelsesprogram om arbejdsmiljøspørgsmål for sikkerhedsingeniører, arbejdsmedicinere og arbejdsmiljørepræsentanter for arbejdsgivere og arbejdstagere. Det græske knudepunkt præsenterede også Det Europæiske Arbejdsmiljøagenturs aktiviteter og informationsmateriale på to større arrangementer — den tredje nationale konference til fremme af sundheden og sundhedskulturen og den græske konference om asbest. Arbejdstilsynet, der hører under arbejds- og socialministeriet, har undersøgt arbejdsvilkårene for cykelbude og ansatte i kurérvirksomheder og fremlagt resultaterne af denne undersøgelse. Dr. E. Zimalis, der er bedriftslæge i virksomheden Titan SA, udgav i 2002 en bog om sundhed på arbejdspladsen. Bogen blev præsenteret ved et arrangement, som var sponsoreret af denne virksomhed, og som havde til formål at informere alle nationale aktører om sundheds- og sikkerhedsmæssige spørgsmål.

I R L A N D

Den nationale sikkerhedsorganisation, NISO, afholdt sin årlige konference i Dublin i oktober. Konferencen, der tiltrak over 500 deltagere, blev også overværet af den irske forsvarsminister, Michael Smith, Det Europæiske Arbejdsmiljøagenturs direktør, Hans-Horst Konkolewsky, og repræsentanter for irske statsinstitutioner, sikkerhedsorganisationer, arbejdsgivere og arbejdstagere samt medierne.

I T A L I E N

Den italienske arbejdsmiljømyndighed, Istituto Superiore per la Prevenzione e la Sicurezza del Lavoro (ISPESL), afholdt tre sektorrettede workshopper i løbet af 2002. Den første workshop omhandlede sundhed og sikkerhed i fiskerisektoren, heriblandt statistisk analyse, udformning og udvikling af værktøjer til risikovurdering om bord på skibene, sikkerhedskontrol, bedste praksis, informationstiltag og undervisningsmateriale. På den anden workshop, der fokuserede på sikkerhedsstyring i de grafiske og kartografiske industrier, blev de nye sikkerhedsregler, som arbejdsgiverorganisationen Assopesca har udviklet, præsenteret, og på den tredje, der drejede sig om sundhed og sikkerhed i garveribranchen, blev der set på industriens seneste resultater med hensyn til begrænsning af arbejdsulykker og miljøforurening.

L U X E M B O U R G

Det luxembourgske arbejdstilsyn fejrede den 21. oktober 2002 sit 100 års-jubilæum under overværelse af Hans Kongelige Højhed Storhertug Henri. Blandt talerne var arbejdstilsynets direktør, Paul Weber, og Baron Wolfgang von Richthofen fra Den Internationale Arbejdsorganisation, ILO. De to følgende dage blev der afholdt en workshop om sundhed på arbejdspladsen, hvor emnerne var arbejdstilsynets fremtidige rolle, tendenser på arbejdsmarkedet og arbejdsmiljø. Arbejdstilsynet inspicerede i samarbejde med politiet og toldmyndighederne en række byggepladser i årets løb for at kontrollere brugen af ulovlig arbejdskraft i overensstemmelse med de gældende arbejdsmiljønormer og overholdelsen af arbejdsgivernes forpligtelser.

N E D E R L A N D E N E

I 2002 udsendte det nederlandske knudepunkt over 6 000 spørgeskemaer til bl.a. fagfolk på arbejdsmiljøområdet for at afdække holdningerne til det nationale websted og til de databaser over arbejdsmiljøaktiviteter/-litteratur og andre produkter, der indgår i TNO Work and Employment's bibliotek. 20 % af skemaerne blev returneret, hvorefter de blev analyseret og inddraget i udarbejdelsen af programmet for 2003. Det nederlandske websted var det første af knudepunktets websteder, der blev »strammet op« for at gøre det mere brugervenligt. Forbedringerne består bl.a. i en ny søgefacilitet, en »hvem er hvem«-database (på adressen: www.arbo.nl/whoiswho) og flere knapper, der gør det muligt at hente og vise resultaterne af en række foruddefinerede søgninger i en eller flere af knudepunktets onlinedatabaser. Knudepunktet gik også i gang med at oprette en søgemaskine inden for arbejdsmiljø, som skal lanceres ad to omgange i løbet af 2002.

P O R T U G A L

Den portugisiske nationalforsamling har valgt at udnævne den 28. april til »national forebyggelsesdag« for at forbedre offentlighedens kendskab til behovet for bedre sikkerhedsstandarder for ulykker og sundhed på arbejdspladsen. Der er tale om en årligt tilbagevendende begivenhed, hvor det portugisiske knudepunkt og landets arbejdsmiljømyndigheder kan intensivere deres aktiviteter på informations- og uddannelsesområdet. I anledning af den første nationale forebyggelsesdag den 28. april 2002 blev der organiseret en række arbejdsmiljørelaterede arrangementer over hele landet. Der blev bl.a. afholdt et seminar om sikkerhedsstyringssystemer i Lissabon og udgivet et særligt frimærke med fokus på forebyggelse.

S P A N I E N

En af de største udfordringer på arbejdsmiljøområdet er at holde alle parter orienteret om de seneste nyheder og udviklingstendenser på feltet. Det spanske knudepunkt har udvidet sit websted med et nyt afsnit om forebyggelse af risici på arbejdspladsen i dag. Afsnittet er inddelt i to rubrikker (nye lovinitiativer og generelle nyheder), og indeholder detaljerede oplysninger om udviklingstendenser, begivenheder og nye standarder. Det er også værd at bemærke, at de spanske virksomheder i 2002 tegnede sig for det største antal nationale ansøgninger i forbindelse med agenturets SMV-finansieringsordning for 2001-2002. Antallet og kvaliteten af de projektforslag, der blev indsendt, vidner om, at der er ved at danne sig en sikkerhedskultur i Spanien.

S V E R I G E

Det svenske knudepunkts arbejde var i 2002 centreret om skadevirkninger af stress og kulminerede med en temadag med titlen »Arbetsmiljöriksdagen«. Medlemmerne af »rikisdagen« debatterede arbejdsmiljøemner med særlig vægt på stress og psykosociale problemer. Arbejdsmarkedets parter var også aktive på arbejdsmiljøfronten i 2002. Fagforeningerne iværksatte kampanjer for at tilskynde til systematisk arbejdsmiljøstyring og forsøgte sammen med arbejdsgiverne at finde løsninger på problemerne med stigende sygefravær. Initiativerne betød bl.a., at antallet af sikkerhedsrepræsentanter i Sverige steg til 105 000, hvilket er det højeste antal nogensinde.

D E T F O R E N E D E K O N G E R I G E

Det britiske knudepunkt udnyttede sin tætte kontakt til sundheds- og sikkerhedsmyndighederne og arbejdsmarkedets parter til at mobilisere den fornødne opbakning til agenturets arbejdsprogram for 2002, hvor hovedvægten lå på spredning af information, håndtering af arbejdsmiljøproblemer og samordning af arbejdet med den britiske regerings strategi til genskabelse af sundhed og sikkerhed (http://www.hse.gov.uk/revitalising/what_is/index.htm). Ud over at iværksætte en meget vellykket arbejdsmiljøuge deltog knudepunktet også i udstillingen om sikkerhed, sundhed og miljø, »SHE Solutions 2002«, i Harrogate og i EXPO 2002-udstillingen om sikkerhed og sundhed i Birmingham, hvor der blev uddelt over 2 000 informationspakker. EXPO 2002-udstillingen dannede også rammen om et særdeles frugtbart møde, hvor deltagerne i det nationale netværk blev orienteret om agenturets arbejde, heriblandt priserne for god praksis og finansieringsordningen for SMV'er.

1.

OVERSIGT OVER, OG DETS PARTNERE

HVORDAN AGENTURET ARBEJDER

Agenturet fungerer som en katalysator for udvikling, indsamling, analyse og udbredelse af information, der forbedrer arbejdsmiljøsituationen i Europa. Som en treparts-EU-organisation gør vi dette ved at samle repræsentanter for tre vigtige grupper af beslutningstagere i EU's 15 medlemsstater, EFTA-landene og kandidatlandene — nemlig regeringer og arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer samt Europa-Kommissionen.

Med et så bredt spektrum af partnere sikrer vi ikke blot et afbalanceret og upartisk perspektiv, vi ligger også inde med den kollektive ekspertise og viden i og uden for Den Europæiske Union.

Nedenfor skitserer vi, hvordan vi stimulerer til samarbejde mellem disse vigtige aktører om at tackle de mest presserende arbejdsmiljøspørgsmål i Europa.

STRATEGI OG OPERATIONEL YDEEVNE

- **Bestyrelsen** fastlægger agenturets mål og strategi, herunder prioriterede arbejdsmiljøområder, hvor der er behov for yderligere information eller aktivitet. Den mødes to gange om året og består af medlemsstatsrepræsentanter fra hver af de tre vigtige interessegrupper — regeringer, arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer samt de tre repræsentanter for Europa-Kommissionen.
- **Forretningsudvalget** fører tilsyn med agenturets operationelle ydeevne. Det består af formanden og næstformændene samt en repræsentant og en yderligere deltager fra hver af ovennævnte interessegrupper og mødes fire gange om året. To repræsentanter for Kommissionen og et medlem udpeget af den spanske regering sidder ligeledes i forretningsudvalget.
- Direktøren er ansvarlig for agenturets daglige drift, herunder alle finansielle og administrative spørgsmål samt personalespørgsmål.

EKSPERTRÅDGIVNING OM ARBEJDSMILJØSPØRGSMÅL, METODER OG DATAINDSAMLING

De tematiske netværksgrupper yder ekspertrådgivning om særlige arbejdsmiljøspørgsmål, som identificeres af bestyrelsen, og om, hvordan de nødvendige data og forskningsresultater kan indsamles. De evaluerer også dataene, når de er indsamlet og analyseret og inden deres udbredelse, og udfører herved kvalitetskontrol.

Som led i en revideret netværksstruktur blev to tematiske netværksgrupper operationelle i 2002. De beskæftiger sig med god arbejdsmiljøpraksis/systemer og programmer samt forskning i arbejde og sundhed. Ekspertgrupperne rådgav og støttede agenturet i forbindelse med overvågningen af arbejdsmiljøet, afviklingen af den europæiske arbejdsmiljøuge samt finansieringsordningen for SMV'er. Der blev desuden nedsat to ad hoc-ekspertgrupper inden for sundhedsvæsen og fiskeri.

DATAINDSAMLING OG -ANALYSE

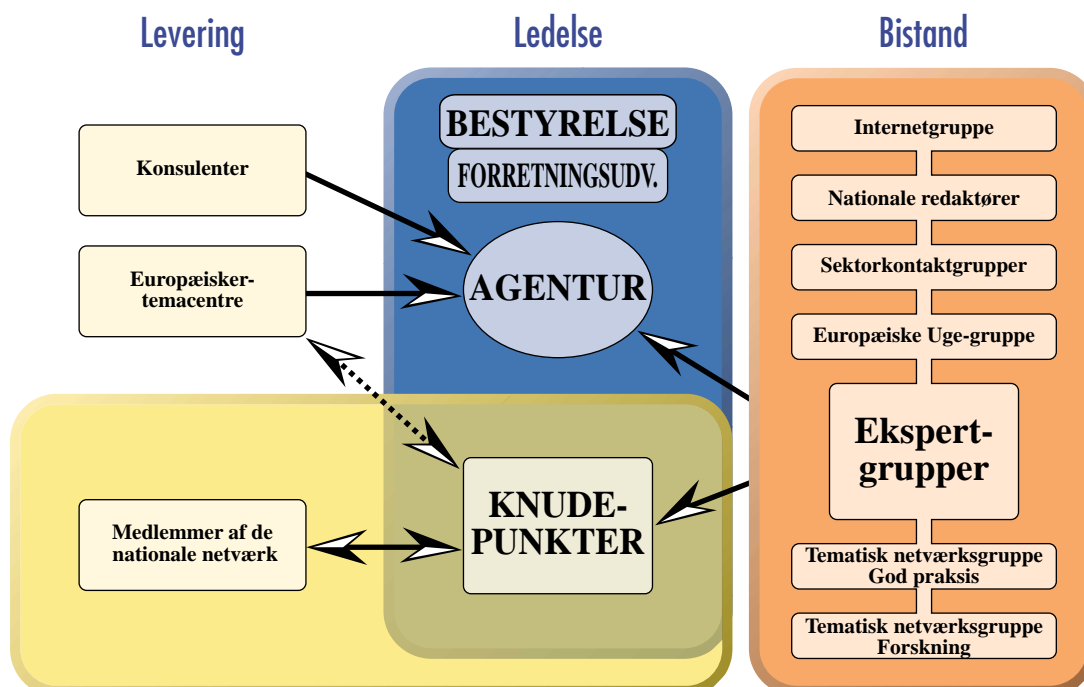
- **Temacentre** forbinder konsortier af nationale arbejdsmiljøinstitutioner og har til formål at indsamle og analysere eksisterende europæiske, internationale og nationale data til støtte for nøgleområder i vort arbejdsprogram. To »andengenerations«-temacentre, der havde indgået kontrakt for maksimum tre år, indledte i 2002 deres arbejde med følgende emner:
 - god arbejdsmiljøpraksis/systemer og programmer
 - forskning i arbejde og sundhed.
- **Ad hoc-forskerteam** fra førende akademiske og arbejdsmiljørelaterede institutioner indkaldes til at udføre særlige éngangsprojekter.

KOORDINERING OG FORMIDLING AF OPLYSNINGER

- **Knudepunkter** i over 30 lande varetager koordineringen og formidlingen af oplysninger fra agenturet i de enkelte lande og sikrer feedback og afgiver henstillinger. Typisk er disse knudepunkter den ledende nationale arbejdsmiljøorganisation i de respektive lande, og de er agenturets officielle repræsentant på nationalt plan. De bidrager til udviklingen af agenturets informationstjenester og websted, som forbinder alle 32 knudepunkters websteder plus en række andre. Ud over knudepunkterne i de 15 EU-medlemsstater er der også oprettet knudepunkter i de fire EFTA-lande Schweiz, Island, Liechtenstein og Norge og i de 13 EU-kandidatlande.

Agenturets kontor ligger i Bilbao, Spanien, og har et multinationalt personale på for tiden ca. 50 ansatte. Det koordinerer udviklingen og udvekslingen af information på tværs af vort net, herunder vore knudepunkter samt partnere uden for EU, såsom internationale organisationer, og styrer informationsprojekterne. Internettet og andre elektroniske værktøjer er de vigtigste kommunikationskanaler. Vore formidlingsaktiviteter støttes af to ekspertgrupper bestående af internetspecialister og af nationale redaktører.

Agenturets netværksstruktur

2.

ETABLERING AF AGENTURETS FORBINDELSER — INFORMATIONSNETVÆRK

Organisationer i EU og i resten af verden råder over uanede mængder information om arbejdsmiljøet. Et af agenturets højst prioriterede mål er at etablere en global portal for udveksling og formidling af denne viden, især via internettet. I 2002 rykkede dette mål nærmere med lanceringen af vor nye globale portal <http://global.osha.eu.int>

OPTIMERING AF AGENTUR- OG NETVÆRKSRESSOURCER OG -SAMARBEJDE

Agenturet videreførte sine forberedelser til udvidelsen med støtte fra EU's Phare-program. Der blev oprettet knudepunkter og tresidige informationsnetværk i samtlige kandidatlande, og otte af disse lande fik deres arbejdsmiljøhjemmesider med i agenturets elektroniske informationsnetværk. De øvrige lande ventes at følge trop snarest muligt. De nye hjemmesider gav direkte adgang til et væld af oplysninger om en lang række sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål. I 2003 er det planen, at der i forlængelse af Kommissionens godkendelse af den anden finansieringsrunde under Phare-programmet skal oprettes et temacenter for udvikling og overførsel af god arbejdsmiljøpraksis til kandidatlandene, og at Phare-landene skal deltage fuldt ud i dette års arbejdsmiljøuge.

Agenturet har samtidig også sikret de eksisterende knudepunkters og nationale netværks deltagelse yderligere ved hjælp af nye ekstranetfaciliteter, en forbedret dialog og inddragelse i alle faser af planlægningen og gennemførelsen af agenturets arbejdsprogram.

I 2002 blev der også oprettet to »andengenerations«-temacentre, hvoraf den ene dækker forskning inden for arbejde og sundhed og den anden god arbejdsmiljøpraksis, herunder systemer og programmer. De to temacentre, der ledes henholdsvis af en fransk (INRS) og en finsk organisation (FIOH), består af arbejdsmiljøinstitutioner fra mere end ti europæiske lande. De fungerer som en fleksibel kilde til arbejdsmiljøekspertise af høj kvalitet i medlemsstaterne, som kan bidrage til gennemførelsen af agenturets arbejdsprogram. Agenturets bestyrelse har efter en evaluering af de fremskridt, der er gjort i løbet af det første år, besluttet også at yde støtte til temacentrene i 2003.

DET STRATEGISKE SAMARBEJDE MED EU-INSTITUTIONERNE

Da Kommissionen vedtog Fællesskabets nye strategi for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, »Tilpasning af ændringerne i arbejdslivet og i samfundet: en ny fællesskabsstrategi for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2002-2006«, var det det vigtigste initiativ, der blev taget på arbejdsmiljøområdet inden for EU i 2002. Strategien understregede EU's vilje til at højne standarderne for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen mest muligt. Medlemsstaterne, de europæiske arbejdsmarkedsparter og europæiske arbejdsmiljøorganer blev opfordret til at samarbejde og medvirke i en bred vifte af sikkerheds- og sundhedspolitiske initiativer. Agenturet fik desuden til opgave at medvirke til styrkelsen af en risikoforebyggende kultur inden for Europa, at oprette et »observationscenter for risikoovervågning« og at bistå Kommissionen med en række andre oplysningsmæssige tiltag.

Agenturet har oprettet en særlig webfacilitet med fokus på denne strategi, der bl.a. indeholder tilkendegivelser fra alle EU's institutioner og fra de vigtigste arbejdsmarkedsparter inden for EU.

Efter at strategien var offentliggjort, indledte agenturet et meget frugtbart samarbejde med Generaldirektoratet for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold og i særdeleshed med Direktorat D for at bringe udkastet til agenturets arbejdsprogram for 2003 på linje med de vigtigste målsætninger i strategien. Det bevirkede bl.a., at Kommissionens strategi for integrering af arbejdsmiljøet i andre politikker blev omsat til praksis. Agenturets informationsprojekter for 2003, som omhandler invaliditet, ligestilling og uddannelse, vil i samarbejde med og med støtte fra Direktorat D under GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold blive iværksat med deltagelse af de relevante instanser i Kommissionen samt arbejdsmarkedsparter og interessegrupper i EU. På det mere generelle plan har agenturet i øvrigt arbejdet aktivt sammen med det rådgivende udvalg i Luxembourg, sektordialogudvalgene under GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold og mange af de tjenestegrene i Kommissionen, der beskæftiger sig med sikkerhed og sundhed, herunder den sociale dialog, arbejdstilrettelæggelse og vidensamfundet. EU's institutioner har generelt fået større kendskab til agenturets aktiviteter, og Kommissionen har i overensstemmelse med strategien givet agenturet en vigtig rolle i forbindelse med sine arbejdsmiljøaktiviteter.

Agenturet har også fortsat det tætte samarbejde med Europa-Parlamentets Udvalg for Beskæftigelse og Sociale Anliggender og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs sociale sektion. Agenturet præsenterede sit arbejdsprogram for 2002 ved flere lejligheder, deltog i en høring om EU's strategi i Europa-Parlamentet, lancerede arbejdsmiljøugen sammen med Europa-Parlamentets formand og kommissær Anna Diamantopoulou og tog i Bilbao imod en delegation fra Europa-Parlamentet, der skulle deltage i afslutningsceremonien for arbejdsmiljøugen i november. Støtten fra en række meget engagerede medlemmer af Europa-Parlamentets Udvalg for Beskæftigelse og Sociale Anliggender har haft stor betydning for agenturets bestræbelser for at sikre en høj arbejdsmiljøstandard inden for Europa.

Agenturet afholdt et informationsseminar om EU's sjette forskningsrammeprogram med deltagelse af repræsentanter for over 30 forskningsorganisationer på arbejdsmiljøområdet. Deltagerne på seminaret, der var tilrettelagt i et samarbejde mellem GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold, GD for Forskning og GD for Informationsamfundet, fik en grundig orientering om mulighederne for at opnå støtte til arbejdsmiljøforskning under det nye program. Sjette rammeprogrambudget for de kommende fire år er på over 17,5 mia. EUR, hvilket svarer til 5,4 % af den samlede ikke-militære offentlige støtte til europæisk forskning. Agenturet håber, at informationstiltag i stil med dette seminar og agenturets hjemmeside kan resultere i flere ansøgninger om støtte til forskning, som kan forbedre Europas arbejdsmiljø og konkurrenceevne.

I fremtiden har agenturet til hensigt at arbejde tæt sammen med EU's Udvalg af Arbejdstilsynschefer (SLIC) med henblik på at fremme højere arbejdsmiljøstandarder inden for den europæiske bygge- og anlægssektor. Bygge- og anlægssektoren bliver emnet for den europæiske arbejdsmiljøuge i 2004, men grunden lægges allerede i 2003, hvor SLIC iværksætter en koordineret tilsynskampagne på byggepladser over hele Europa. Agenturet støtter op om kampagnen med et faktablad, der udgives på 11 sprog, og en særlig webfacilitet på agenturets hjemmeside.

DET GLOBALE NETVÆRK VOKSER

Agenturets indsats for at samle den viden og knowhow, de internationale arbejdsmiljørelaterede institutioner råder over, tog yderligere fart i 2002. I maj lancerede agenturet sammen med sine internationale partnere, heriblandt ILO, WHO og en række specialiserede arbejdsmiljøinstitutioner fra Europa, Australien, Canada og USA, en ny global elektronisk portal (<http://global.osha.eu.int>) til arbejdsmiljøinformation og -ekspertise over hele verden. Portalen indeholder information og links til internationale love og forskrifter, god arbejdsmiljøpraksis, forskning, statistikker og mange andre oplysninger.

Denne udvikling afspejler agenturets holdning, nemlig at løsningerne af EU's arbejdsmiljøproblemer skal findes på europæisk plan eller endnu længere væk, fordi arbejdslivet er under forandring og bliver stadig mere globalt, og at det er nødvendigt at samle den knowhow og de erfaringer og idéer, der findes rundt om i verden. Her er internettet langt det bedste redskab. Lanceringen af Arbejdsmiljøagenturets og Verdenssundhedsorganisationens (WHO) fælles websted i juni er også udtryk for den holdning. Webstedet indeholder links til internetressourcer og netværk, der udvikles af WHO og de centre, WHO samarbejder med på verdensplan. Agenturet er sammen med WHO, ILO og Det Canadiske Arbejdsmiljøcenter (CCOHS) i gang med en udvidelse af den fælles globale internetportal.

EFTA-landene deltog i maj og september som observatører i knudepunkternes møder og styrkede deres stilling i agenturets netværk ved at medvirke i en række udvalgte informationsprojekter, heriblandt arbejdsmiljøgen. Ser vi længere ud i verden, er agenturet blevet enig med den amerikanske arbejdsmiljøstyrelse (US DOL OSHA) om at intensivere samarbejdet mellem EU og USA på informationsområdet og om, at agenturet og OSHA skal oprette et særligt websted i forbindelse med forberedelsen af den næste arbejdsmiljøkonference mellem EU og USA, som afholdes i Grækenland i efteråret 2003.

Agenturet deltager også aktivt i det svenske projekt vedrørende arbejdslivet og EU's udvidelse (2001-2004), der blev iværksat under det svenske formandskab. Formålet med programmet er at opbygge og udveksle viden om arbejdslivet i de 13 kandidatlande for at lette deres indtræden i EU. Agenturet var i 2002 sammen med det italienske arbejdsmiljøinstitut og den svenske arbejdsmiljøstyrelse vært for et seminar, der var tilrettelagt af WLE's omfattende netværksprogram vedrørende stress. Repræsentanter for samtlige kandidatlande drøftede hindringer og muligheder for håndtering af stress i relation til arbejdsmiljøet. Nogle af deltagerne var varme fortalere for en »blød« lovgivning og ønskede vejledende retningslinjer, og alle var enige om, at der skulle anlægges en tværfaglig tilgang til stressproblemet.

EKSTRANETTET BRUGES I STIGENDE OMFANG

Agenturets ekstranet, det såkaldte Oshanet, der giver adgang til mange af agenturets vigtige dokumenter og anden information, blev fuldt operationelt i 2002. Oshanet, der er det vigtigste kommunikationsværktøj i agenturets netværk, har i øjeblikket over 338 abonnenter, som benytter det, og rummer over 3 500 dokumenter. Af andre begivenheder i 2002 kan nævnes, at materialet om arbejdsmiljøgen blev lagt ud på nettet i den originale trykte udgave, at internetgruppens medlemmer stillede nationale internetstatistikker til rådighed, at de nationale redaktører fik en række artikler med i nyhedsbrevene, og at samarbejdet mellem temacentrenes forskningsmedarbejdere blev styrket via ekstranetplatformen.

3.

UDVIKLING AF INFORMATIONS- VIDEN — PROJEKTER

Hvis politikere og specialister skal kunne træffe de rigtige afgørelser, er det af vital betydning, at de modtager information af høj kvalitet, herunder eksempler på god praksis. Agenturet trækker på den ekspertise, vore temacentre og andre partnere i vort tværeuropæiske netværk råder over, og formidler den nødvendige information inden for tre prioriterede områder — systemer og programmer for god praksis, forskning i arbejde og sundhed og arbejdsmiljøovervågning.

Temacentrene og en række andre eksterne konsulenter indsamler, evaluerer og præsenterer de eksisterende nationale data, og dataene valideres af knudepunkterne og de tematiske netværksgrupper. Der findes to temacentre, som begge forbinder de nationale institutioner, der er ansvarlige for forskellige sikkerheds- og sundhedsmæssige aspekter. Centrene dækker god arbejdsmiljøpraksis/systemer og programmer samt forskning i arbejde og sundhed.

GOD PRAKSIS/SYSTEMER OG PROGRAMMER

- **Psykosociale spørgsmål:** Agenturet udgav en ny rapport med titlen »Psychosocial issues and work-related stress — programmes, practices and experiences«. Rapporten indeholder anvisninger på, hvordan virksomhederne kan udvikle strategier til bekæmpelse af stress, og omhandler desuden medvirkende faktorer såsom vold og mobning på arbejdspladsen. Der tages udgangspunkt i omfattende forskning fra hele EU og i casestudier, der illustrerer, hvordan organisationer i en række forskellige sektorer lige fra detailhandel og produktion til offentlig service, f.eks. politivæsenet, har håndteret problemet. De vigtigste succeskriterier er: hensigtsmæssig risikoanalyse, social dialog og fortsat forebyggelse og støtte fra den øverste ledelse.
- **Priser for god praksis:** 11 virksomheder og organisationer fra hele Europa blev præmieret for deres innovative strategier til forebyggelse af psykosociale risici og stress på arbejdspladsen. Yderligere 9 virksomheder blev nomineret. De 20 eksempler på god praksis, der blev udvalgt blandt de 35 eksempler, som indgik i konkurrencen, blev offentliggjort i en pjece, og vinderne modtog deres priser under arbejdsmiljøgens afslutningsceremoni på Guggenheim-museet i Bilbao i november.
- **Sundhedssektoren:** Sundhedssektorens eksisterende internetressourcer blev udvidet med flere ressourcer fra EU's medlemsstater i 2003. En grundig brugerundersøgelse og rundspørge blandt personer med tilknytning til arbejdsmiljøområdet viste, at der var tilfredshed med hjemmesidens generelle anvendelighed og brugervenlighed. Arbejdet udmundede i en model og en metode, der kan anvendes til udvikling af webfaciliteter rettet mod andre sektorer og emner. Herudover blev der udarbejdet et faktablad om risici i sundhedssektoren.

- **Fiskeri:** I 2002 etablerede agenturet en ny webfacilitet med links til information om arbejdsmiljøet i fiskerisektoren. Oplysningerne spænder lige fra havfiskeri og akvakultur til forebyggelse af fald overbord og styring af sikkerheden på dambrug. Webfaciliteten indeholder oplysninger om god praksis (casestudier, vejledning og lignende information) vedrørende arbejdsmiljøet i fiskerisektoren. Oplysningerne er tiltænkt fagpersoner, der i praksis arbejder med at begrænse arbejdstagernes risiko for at dø, blive syge eller komme til skade i fiskerisektoren.
- **Øversigt over godkendelsesordninger:** »Recognition schemes in occupational health and safety — Experiences in the Member States of the European Union« (godkendelsesordninger på arbejdsmiljøområdet — erfaringer i EU's medlemsstater) er en ny publikation i Forum-serien. Publikationen beskriver de forskellige godkendelsesordninger, og hvordan de kan udbredes yderligere. Tre forskellige ordninger drøftes og understøttes af casestudier: en for produkter, en anden for leverandører og en tredje for arbejdsmiljøstyring i almindelighed. Hertil kommer en generel beskrivelse af godkendelsesordningerne og deres potentielle fordele. 20 forskellige godkendelsesordninger gennemgås desuden mere detaljeret i et elektronisk arbejdsdokument.
- **Arbejdsmiljøledelsessystemer:** Ifølge en EU-omspændende undersøgelse af anvendelsen af arbejdsmiljøledelsessystemer, som agenturet fik foretaget i 2002, er det altafgørende, at medarbejderne inddrages i udviklingen og iværksættelsen af arbejdsmiljøledelsessystemer. Undersøgelsen, der beskrives i en rapport med titlen *The use of occupational safety and health management system in the Member States of the European Union*, konkluderede ud fra en analyse af 11 EU-virksomheders systemer, at der findes fem byggesten til et effektivt arbejdsmiljøledelsessystem, nemlig støtte og engagement fra samtlige parter, opstilling af målelige målsætninger efter en grundlæggende risikovurdering, fokusering på medarbejdernes sikkerhed i forbindelse med systemets gennemførelse, oplysning om fremskridt og arbejdet mod fortsatte forbedringer. Et sammendrag af rapporten kan læses i agenturets faktablad nr. 26.
- **Seminar om nye arbejdsmiljøstrategier:** Over 200 personer fra hele verden deltog i et seminar om nye strategier for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen inden for EU. Seminaret var arrangeret af agenturet i fællesskab med Europa-Kommissionen og indgik i den 16. verdenskongres om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, der blev afholdt i Wien. Samtlige indlæg og yderligere information findes på agenturets websted.
- **Læring om arbejdsmiljø:** Agenturet lancerede en ny webfacilitet for at fremme inddragelsen af arbejdsmiljøet i almen og faglig uddannelse på alle niveauer. Lanceringen af den nye facilitet sker i forlængelse af seminaret, »Learning about OSH« (læring om arbejdsmiljø), som blev afholdt i Bilbao, og som agenturet arrangerede i samarbejde med det spanske EU-formandskab og Europa-Kommissionen. Deltagerne på seminaret var enige om, at der på EU-plan og nationalt plan var behov for større fokus på inddragelse af arbejdsmiljøet i almen og faglig uddannelse på alle niveauer.

FORSKNING I ARBEJDE OG SUNDHED

Agenturets temacenter om forskning i arbejde og sundhed, der ledes af INRS, har gennemgået webstedets forskningsdel og lagt endnu flere oplysninger ud om emner som forskning i arbejdsrelaterede ulykker og forskning i farlige stoffer. Centret har desuden undersøgt emner som »kønsaspektet i relation til arbejdsmiljøet« og et »informationssystem for nye forskningsresultater på arbejdsmiljøområdet«. Der blev udgivet følgende forskningsrapporter og arbejdsdokumenter i årets løb:

- **Evaluering af omkostningerne i forbindelse med arbejdsulykker:** Agenturet lancerede i 2002 et nyt praktisk værktøj, der skal hjælpe virksomhederne med at vurdere arbejdsulykkers reelle konsekvenser og foretage cost/benefit-analyser af forebyggende foranstaltninger. Metoden præsenteres i en ny onlinepublikation, *Inventory of socio-eco-*

conomic costs of work accidents (oversigt over socioøkonomiske omkostninger ved arbejdsulykker), og beskrives i korte træk i agenturets faktablad nr. 28. Fremgangsmåden er, at omkostningerne opdeles under tre hovedposter, der alle er i regnearksformat. Dataene kan herefter bruges til beregning af de økonomiske fordele, der kan være forbundet med, at virksomheden investerer i særligt forebyggende foranstaltninger, dvs. til en almindelig »cost/benefit«-analyse.

- **Ændringer i arbejdslivet:** Arbejdslivet forandrer sig med stigende hastighed i Europa. Det kan resultere i, at der opstår nye risikoområder, eller at det bliver nødvendigt at håndtere arbejdsmiljøet på en anden måde. Det har konsekvenser både for arbejdspladserne og for arbejdsmiljøsystemet. Agenturet har af samme grund valgt »ændringer i arbejdslivet« som et af sine særlige indsatsområder. I 2002 iværksatte agenturet en række aktiviteter på dette område. Der blev bl.a. udgivet tre nye publikationer og åbnet et særligt informationsafsnit på agenturets websted.
 - I *The changing world of work: trends and implications for occupational safety and health in the European Union* (det ændrede arbejdsliv: tendenser og konsekvenser for arbejdsmiljøet i EU) fremhæver agenturet fem væsentlige udviklingstendenser på arbejdsmarkedet og de mulige konsekvenser for arbejdsmiljøet, bl.a. at der bliver stadig flere virtuelle virksomheder, og at antallet af ældre arbejdstagere stiger.
 - I den anden publikation, *Research on new forms of contractual relationships and the implications for safety and health* (forskning i nye former for kontraktforhold og konsekvenser for arbejdsmiljøet), vurderes konsekvenserne af det stigende antal korte ansættelseskontrakter. En af de alvorligste konsekvenser for arbejdsmiljøet skyldes en større følelse af jobusikkerhed, der ofte er forbundet med arbejdsbetinget stress og heraf følgende menneskelige og økonomiske omkostninger. Dette kan forstærkes af manglende indflydelse, ringe adgang til uddannelse og andre forhold, der gør sig gældende for ikke-fastansat personale.
 - *New trends in accident prevention due to the changing world of work* (nye tendenser inden for forebyggelse af ulykker som følge af ændringer i arbejdslivet) blev udgivet i forlængelse af arbejdsmiljøugen i 2002, der fokuserede på forebyggelse af ulykker. Rapporten ser på behovet for yderligere forskning på området, bl.a. med større vægt på interventionsforskning, samt på behovet for bedre forskningsmetoder i forbindelse med undersøgelser af arbejdstilrettelæggelse og arbejdsmiljø og for forskning i, hvordan lovgivningen kan medvirke til at forbedre sikkerheden.
- **Den europæiske arbejdsmiljøuge i 2003:** Agenturet har afholdt et seminar i Paris om farlige stoffer på arbejdspladsen og begrænsning af risiciene i forbindelse hermed. Formålet var at tilvejebringe input fra fagfolk forud for arbejdsmiljøugen i 2003 og undersøge, hvordan arbejdsmiljøforskning inden for kemiske risici kan omsættes til god praksis til brug på arbejdspladserne. Konklusionerne, der bl.a. omfattede fordele og ulemper ved fastlæggelse af eksponeringsgrænser for kræftfremkaldende stoffer, muligheder og modeller for erstatning af farlige stoffer, der anvendes af SMV'er, og erfaringer med formidling af information om farlige stoffer på virksomhedsplan, offentliggøres i en Forum-publikation i begyndelsen af 2003.

ARBEJDSMILJØOVERVÅGNING

Som led i opfølgningen af en pilotundersøgelse af arbejdsmiljøsituationen i Europa, der blev foretaget i 2001, koncentrerede agenturet sig i 2002 om at udarbejde en opgørelse over medlemsstaternes eksisterende systemer for overvågning af arbejdsmiljøet og om at undersøge modeller for et fremtidigt europæisk system for arbejdsmiljøovervågning.

For at få et overblik over de vigtigste systemer, der i øjeblikket anvendes til overvågning af arbejdsmiljøet, blev der indsamlet oplysninger om over 80 nationale overvågningssystemer via agenturets netværk. Oplysningerne blev samlet i en ny webfacilitet, der blev opdelt efter systemets art og oprindelseslandet. Faciliteten indeholder korte beskrivelser af de vigtigste arbejdsmiljøovervågningssystemer, der i øjeblikket bruges i medlemsstaterne og i andre lande. Systemerne oplyser typisk, hvor mange arbejdsulykker eller erhvervs sygdomme der er opstået, eller informerer om arbejdspladser eller aktiviteter

i de organisationer, der har fået til opgave at sikre gode arbejdsvilkår.

23 yderligere nationale systemer blev udvalgt til nærmere beskrivelse og analyse. Systemerne omfattede arbejdsstyrke- og arbejdstagerundersøgelser, databaser, registre over ulykker, sygdomme og/eller arbejdsfravær, politikorienterede systemer og interventioner og systemer baseret på arbejdsmiljøstyring.

I slutningen af september blev der i nært samarbejde med det danske formandskab og Europa-Kommissionen afholdt en workshop i Bilbao. Målet var at fremlægge de foreløbige projektresultater og afdække behov og muligheder for fremtidige fælles tiltag inden for arbejdsmiljøovervågning. Eksempler på nationale arbejdsmiljøovervågningssystemer blev sammen med nogle af de strategier, der i øjeblikket anvendes inden for EU, og en række igangværende ILO-initiativer præsenteret og drøftet på workshoppen. Workshoppens konklusioner omfattede bl.a. en række anbefalinger med henblik på at styrke de eksisterende initiativer, heriblandt Eurostats aktiviteter, forslag til fremtidige strategier for arbejdsmiljøovervågning med hensyn til nye og fremtidige risici, en vurdering af arbejdsmiljøforholdene på virksomhedsplan samt midler til implementering af arbejdsmiljøreglerne. Konklusionerne udgives i Forum-serien i begyndelsen af 2003.

FINANSIERINGSORDNINGER FOR SMV'ER

52 virksomheder og andre organisationer modtog støtte til udvikling af projekter for små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Ordningen, der blev finansieret med 4 mio. EUR fra Europa-Parlamentet, blev for anden gang koordineret af agenturet med henblik på at stimulere udviklingen og udvekslingen af eksempler på god praksis. Projekterne, der blev udvalgt med hjælp fra et europæisk bedømmelsespanel og fra agenturets tresidige netværk af knudepunkter blandt over 350 ansøgninger, omfattede 11 tværnationale og 41 nationale aktiviteter. Disse strakte sig fra en særlig tv-kanal, der skal tilknyttes landbrugscentre og belyse risici i landbrugssektoren, til en oplysningskampagne til forebyggelse af udbændthed hos psykiatrimedarbejdere. De projekter, der blev støttet i 2001, blev præsenteret på en række arrangementer over hele Europa, heriblandt WorkingonSafety.net-konferencen i Helsingør i begyndelsen af september.

Agenturet udpegede også en ekstern kontrahent, der skulle foretage en uafhængig evaluering af den første finansieringsordning for SMV'er, der drejede sig om forebyggelse af ulykker. Evalueringen ventes afsluttet ved udgangen af marts 2003. Når den første ordning er afsluttet i 2003, vil agenturet offentliggøre resultaterne af de udvalgte projekter og sørge for, at de når ud til et bredere publikum.

4.

FORMIDLING INFORMATION- AF VIDEN — TJENESTER

Agenturet lagde også i 2002 stor vægt på effektiv formidling af information til de relevante målgrupper. Der blev i den forbindelse iværksat et bredt spektrum af aktiviteter og udarbejdet en ny kommunikationsstrategi. Strategien understøtter agenturets målsætning om at blive den førende europæiske udbyder af kvalitetssikret information om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen.

KAMPAGNER OG ARRANGEMENTER

Den europæiske arbejdsmiljøuge

Den årlige arbejdsmiljøuge, der iværksættes i samarbejde med agenturets knudepunkter, er nu det største arbejdsmiljøarrangement i Europa og består af tusindvis af aktiviteter, som finder sted i løbet af hele oktober måned.

Arbejdsmiljøugen, der i 2002 fokuserede på psykosociale risici og stress på arbejdspladsen, blev lanceret i Europa-Parlamentet i Strasbourg den 3. juli med støtte fra Anna Diamantopoulou, kommissær med ansvar for beskæftigelse og sociale anliggender, og Europa-Parlamentets formand, Pat Cox. Agenturet udarbejdede et omfattende pressemateriale bestående af over én million faktablade, plakater og postkort på 11 forskellige sprog for at skabe opmærksomhed om lanceringen, der foregik under stor mediebevågenhed fra alle dele af Europa. Begivenheden blev fulgt op af en udstilling i Parlamentet og en række seminarer med deltagelse af »stress«-eksperter, og parlamentarikere og medarbejdere fik mulighed for at teste deres stressniveau i et »stresskammer«. En fire meter høj oppustelig stressbold, der blev anvendt i forbindelse med arbejdsmiljøugens lancering, indgik også i nogle af medlemsstaternes informationstiltag. Et flersproget websted om arbejdsmiljøugen i 2002 gik online i juni og blev løbende opdateret med nyheder om planlagte aktiviteter og informationsressourcer.

Arbejdsmiljøugen blev rundet af med en ceremoni i Bilbao den 25. november 2002. Arrangementet, som det danske formandskab var medvært for, blev indledt med en række workshopper om formiddagen efterfulgt af et europæisk kollokvium om eftermiddagen og en middag samme aften på Guggenheim-museet, hvor priserne for god praksis blev uddelt. Blandt talerne og deltagerne var den danske og den spanske beskæftigelsesminister, repræsentanter for Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg, Unice og Etuc samt arbejdsmiljøeksperter fra hele Europa. Et bredt udsnit af arbejdsmarkedets parter, nationale eksperter og andre berørte parter var også til stede.

Medlemsstaterne iværksatte mange aktiviteter i løbet af oktober, nogle af dem med tilskud i form af startkapital fra agenturet. En ekstern kontrahent er blevet bedt om at evaluere arbejdsmiljøugen i 2002.

ARBEJDSMILJØUGEN I 2003

Agenturet har i nært samarbejde med knudepunkterne udarbejdet et strategidokument, hvori de aktiviteter, der skal iværksættes under arbejdsmiljøugen, og det materiale, agenturet skal udarbejde til støtte for den europæiske arbejdsmiljøuge om farlige stoffer, beskrives nærmere. Sloganet for denne uge bliver »Få styr på farlige stoffer«.

Agenturet arbejder i øjeblikket på at etablere et samarbejde med en række eksterne organer og relevante organisationer, inddrage kandidatlandene i aktiviteterne i forbindelse med arbejdsmiljøugen og færdiggøre kampagnematerialet.

UDSTILLINGER

Agenturet deltog i udstillinger i forbindelse med:

- den 16. verdenskongres om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen i Wien, Østrig (maj)
- en Expo 2002-udstilling om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen i Birmingham, Det Forenede Kongerige (maj)
- lanceringen af den europæiske arbejdsmiljøuge i Europa-Parlamentet i Strasbourg, Frankrig (juli)
- et europæisk erhvervstopmøde i Bruxelles, Belgien (juni)
- WorkingonSafety.Net: konference om forebyggelse af ulykker i Helsingør, Danmark (september)
- en international konference om sikkerhed og sundhed i Modena, Italien (september)
- udstillingen og konferencen i forbindelse med beskæftigelsesugen i Bruxelles, Belgien (november).

De nationale knudepunkter sørgede desuden for, at agenturet var repræsenteret på en lang række andre arrangementer over hele EU.

INTERNETTET OG ANDRE ELEKTRONISKE MEDIER

OSHmail

Agenturets elektroniske nyhedsbrev OSHmail vil fremover blive udgivet hver anden uge (og ikke som før hver anden måned) og foreligge på fem sprog (DE, EN, ES, FR og IT). Det er en del af agenturets reaktion på resultaterne af en undersøgelse af brugernes informationsbehov, som viste, at der var stor interesse for nyheder om arbejdsmiljøet inden for Europa og for en mere regelmæssig ajourføring af oplysningerne. Ud over at nyhedsbrevet udkommer tiere, har agenturet også givet det et nyt layout. Nyhedsbrevet forsyner over 14 000 abonnenter med europæiske og internationale nyheder på arbejdsmiljøområdet.

Webbaserede initiativer: Agenturet lancerede et nyt hovedwebsted (<http://agency.osha.eu.int>) den 23. maj. Webstedet er tilgængeligt på samtlige 11 sprog og rummer en række nye faciliteter, bl.a. en elektronisk nyhedstjeneste, der jævnligt opdateres, hurtige genveje til centrale arbejdsmiljøemner og beskrivelser af kommende publikationer.

Agenturet har desuden oprettet et flersproget websted for arbejdsmiljøugen i 2002, en global portalside og en fælles hjemmeside for Verdenssundhedsorganisationen og Arbejdsmiljøagenturet. De første otte kandidatlande har også fået deres egne websteder i agenturets netværk, og webstederne for arbejdsmiljøugerne i 2000 og 2001 er ændret til webfaciliteter om forstyrrelser i bevægeapparatet og forebyggelse af ulykker. Webstedet er udvidet med en række nye publikationer, en ny facilitet om

ændringer i arbejdslivet, om fremme af sundheden på arbejdspladsen, om læring om arbejdsmiljø og om sundhedssektoren samt en onlinedatabase med oplysninger om partnerskabsprojekter på arbejdsmiljøområdet mellem kandidatlandene og EU's medlemsstater. Europa-webstedet er med jævne mellemrum blevet ajourført som led i agenturets politik om løbende vedligeholdelse af onlineinformation.

Antallet af besøgende på agenturets hjemmeside og knudepunkternes websteder steg med 31 % til næsten 3,5 millioner i 2002. Antallet af konsulterede publikationer steg tilsvarende.

I november afholdt agenturet desuden et fælles møde mellem medlemmerne af internetgruppen og de nationale redaktører med henblik på at drøfte udviklingen af en elektronisk nyhedstjeneste for netværkets websteder. Målet med dette projekt er at etablere en tjeneste med aktuelle nyheder fra de lande og organisationer, der indgår i agenturets netværk.

TRYKTE PUBLIKATIONER

Selv om elektroniske kommunikationskanaler er kernen i vor kommunikationsstrategi på længere sigt, har trykte publikationer stadig betydning, især når man skal nå ud til målgrupper uden let adgang til internettet. Publikationerne omfattede i 2002:

Kampagnemateriale

Agenturet og knudepunkterne uddelte kampagnematerialet for arbejdsmiljøugen i hundredtusindvis af eksemplarer og på samtlige 11 officielle sprog. Der blev også udarbejdet et omfattende pressemateriale i forbindelse med lanceringen af arbejdsmiljøugen. Materialet kunne downloades på samtlige 11 sprog fra arbejdsmiljøugens websted.

Informationsrapporter: Der blev udgivet fire informationsrapporter i trykt og elektronisk format. De vigtigste emner var »hvorledes håndteres psykosociale problemer, og hvorledes reduceres arbejdsbetinget stress« og »anvendelsen af arbejdsmiljøledelsessystemer i EU-medlemsstaterne«.

En række af agenturets mest populære publikationer findes nu på flere sprog på agenturets websted. Det drejer sig om:

- »Health and safety campaigning« (foreligger på DE, EN, EL, ES, FR, IT og PT)
- »Accident prevention in practice« (foreligger på DE, EN, ES, FR og IT).

Agenturet har også med glæde noteret sig, at det italienske knudepunkt har oversat og udgivet fire af agenturets rapporter på italiensk. Agenturet er i øjeblikket ved at undersøge, om det vil være muligt at indgå lignende aftaler med andre knudepunkter for at dække endnu flere sprog.

Faktablade: Der blev udgivet seks faktablade (nr. 22-24 og 30-32) om spørgsmål i relation til emnet for dette års arbejdsmiljøuge. Faktabladene indgik i kampagnematerialet. Hertil kom fem faktablade om en række forskellige arbejdsmiljøemner.

Forum: Der udkom fire numre af Forum i 2002. Emnerne var bl.a. »ændringer i arbejdslivet« (5) og »læring om arbejdsmiljø« (8).

Tidsskrifter: Femte nummer af agenturets tidsskrift, »Magazine«, der fokuserede på arbejdsbetinget stress, udkom på fire sprog (EN, DE, FR og ES).

Nyhedsbreve: Nummer 11, 12 og 13 af agenturets nyhedsbrev udkom på fire sprog (EN, DE, FR og ES).

Arbejdsdokumenter: En række arbejdsdokumenter er blevet lagt ud på internettet med det formål at offentliggøre specialrapporter, som er tiltænkt et snævert publikum, uden større omkostninger. Arbejdsdokumenterne kan ligesom agenturets øvrige publikationer downloades gratis fra agenturets websted under »Rapporter«. Der udkom syv arbejdsdokumenter i 2002, heriblandt »Research on new

trends in accident prevention« (forskning i nye tendenser inden for forebyggelse af ulykker) og »Data to describe the link between OSH and employability« (data til beskrivelse af sammenhængen mellem arbejdsmiljø og beskæftigelsesegnethed).

Årsberetning: Årsberetningen for 2001 blev trykt på engelsk og udkom på cd-rom på 11 sprog.

Pressemeddelelser: 18 pressemeddelelser blev udsendt til journalister i hele Europa for at udbrede kendskabet til de vigtigste arbejdsmiljørisici og -løsninger og for at orientere om agenturets arrangementer og publikationer.

UDVIKLING AF KOMMUNIKATIONSSTRATEGIEN

Agenturet har revideret sin kommunikationsstrategi for at forbedre kommunikationen. Den nye strategi skal understøtte agenturets overordnede strategi og gøre det muligt for agenturet at udfylde sin rolle i forbindelse med implementeringen af EU's nye strategi for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Strategien blev baseret på resultaterne af en undersøgelse af brugernes kommunikationsbehov og udarbejdet af agenturet i samråd med de nationale knudepunkter.

Resultaterne af telefonundersøgelsen, der blev iværksat i hele EU i maj 2002, bekræftede, at det er lykkedes for agenturet og knudepunkterne at slå igennem som informationskilder på arbejdsmiljøområdet, og at der er tilfredshed med vore informationsprodukter og -tjenester. Undersøgelsen viste også, at de fleste aktører (mellem 70 og 90 %) bakkede op om de centrale budskaber, vi gerne vil bringe videre til dem og til andre målgrupper. Det potentielle marked for arbejdsmiljøinformation udnyttes imidlertid alt for lidt. 40 % af respondenterne svarede ganske vist, at de var interesserede i europæiske og internationale arbejdsmiljøoplysninger, men resultaterne viste også, at de nationale knudepunkter spiller en central rolle, når det gælder om at sikre, at agenturets oplysninger når frem til slutbrugeren.

Kommunikationsstrategien, der blev godkendt af bestyrelsen i november 2002, skal gøre det muligt at imødegå disse og andre udfordringer. Den fokuserer på de vigtigste målgrupper og har til formål at sikre, at agenturet bliver det førende europæiske referencepunkt og agenturets websted den vigtigste portal for »kvalitetssikret« information om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Agenturet vil i samarbejde med knudepunkterne udarbejde nationale kommunikationsplaner, der gør det muligt at føre strategien ud i livet.

5.

ADMINISTRATIVE AKTIVITETER

ØKONOMISTYRING

CUBIC- og SINCOM 2-systemerne benyttes fortsat til henholdsvis bogføring og økonomi- og budgetstyring.

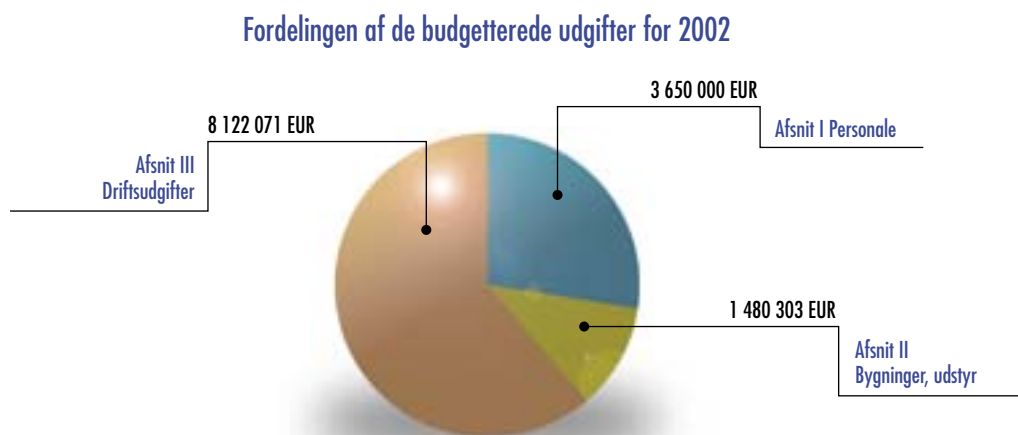
Agenturets budget for 2002 blev offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende (EFT L 178 af 9.7.2002). Agenturet modtog, efter at budgettet var offentliggjort, et supplerende bidrag på 42 071 EUR fra den spanske regering og 30 000 EUR fra det danske formandskab.

Budgettet var baseret på følgende bidrag:

Indtægtskilder	Beløb (EUR)
EF-tilskud	13 000 000 (*)
Den spanske regering	102 172
De regionale baskiske myndigheder	60 101
Bizcaya-regionens myndigheder	60 101
Det danske formandskab	30 000
I alt	13 252 374

(*) Inklusive finansieringsordningen for SMV'er (4 mio. EUR).

Udgifterne fordelte sig på følgende poster:

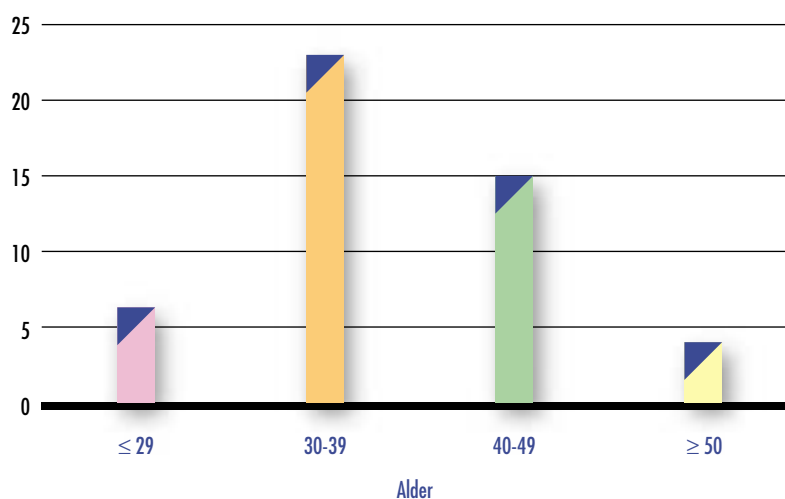
Af de 13,2 mio. EUR i forpligtelsesbevillinger, der var til rådighed i 2002, var ca. 94 % udnyttet ved årets udgang.

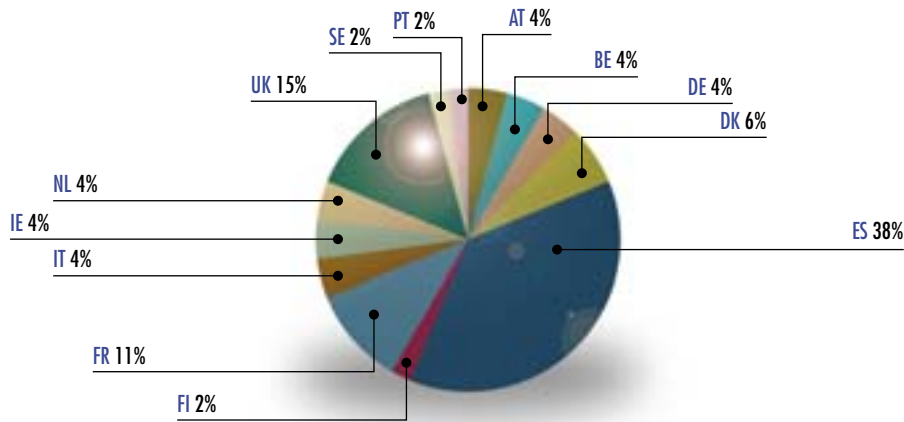
I februar 2002 meddelte agenturets bestyrelse direktøren decharge for gennemførelse af 2000-budgettet. Desuden har Revisionsretten gennemført sin årlige revision af agenturets årsregnskaber for 2001 og opnået en rimelig sikkerhed for, at »årsregnskabet for det regnskabsår, der endte den 31. december 2001, er pålideligt, og at de tilgrundliggende transaktioner som helhed er lovlige og rigtige«.

PERSONALELEDELSE

I 2002 udviklede personalestrukturen sig, idet to midlertidigt ansatte, en lokalt ansat og en hjælpeansat forlod agenturet, mens der blev rekrutteret otte nye midlertidigt ansatte og en lokalt ansat. Agenturet blev desuden udvidet med en hjælpeansat. Ved udgangen af 2002 var personalsituationen følgende:

Kategori	Mænd	Kvinder	I alt
Midlertidigt ansatte (A)	9	5	14
Midlertidigt ansatte (B)	3	7	10
Midlertidigt ansatte (C)	3	2	5
Hjælpeansatte (B)	0	1	1
Udstationerede nationale eksperter	0	3	3
Lokalt ansatte	3	12	15
I alt	18	30	48

Arbejdsmiljøudvalget holdt flere møder i årets løb for at drøfte sikkerheds- og beredskabsplanlægning og traf en række foranstaltninger til at forbedre arbejdsmiljøet. En evakueringsøvelse blev gennemgået med tilfredsstillende resultat.

En del af personalet modtog uddannelse i 2002, primært i it og sprog. Der blev endvidere afholdt en række temadage for personalet vedrørende bl.a. videnstyring, arbejdsmiljø for lægfolk, indkøb og kontrakter.

IT-STYRING

Agenturet har også i 2002 leveret den it-infrastruktur og de it-tjenester, der er nødvendige for, at agenturet kan varetage sine opgaver og den elektroniske kommunikation, via internettet, den elektroniske post, det elektroniske nyhedsbrev og ekstranettet.

I løbet af 2002 blev der iværksat følgende nye aktiviteter:

- Der blev oprettet en direkte forbindelse til Kommissionen via netværksinfrastrukturen Testa II. Forbindelsen blev i 2002 brugt til følgende formål: adgang til Kommissionens intranet, adgang til Publikationskontoret, fjernstyring og elektronisk påtegning i forbindelse med budgetapplikationen SINCOM 2. Bredbåndsforbindelsen er som følge af den stigende anvendelse af agenturets websted blevet udvidet til 1 Mbit/s.
- Der er trukket nye kabler på syvende etage af Lagun Aro-bygningen, som ligger ved siden af agenturets hovedsæde og benyttes til møder, og bygningen er forbundet til agenturet med lysledere. Der er desuden indrettet et undervisningslokale med plads til 12 kursister.
- Migreringen fra Microsoft NT til operativsystemet MS-Windows 2000 på pc'ere og servere blev afsluttet i 2002. Udskiftningen af forældet udstyr fortsættes efter den fastlagte plan.

Udvikling på andre områder:

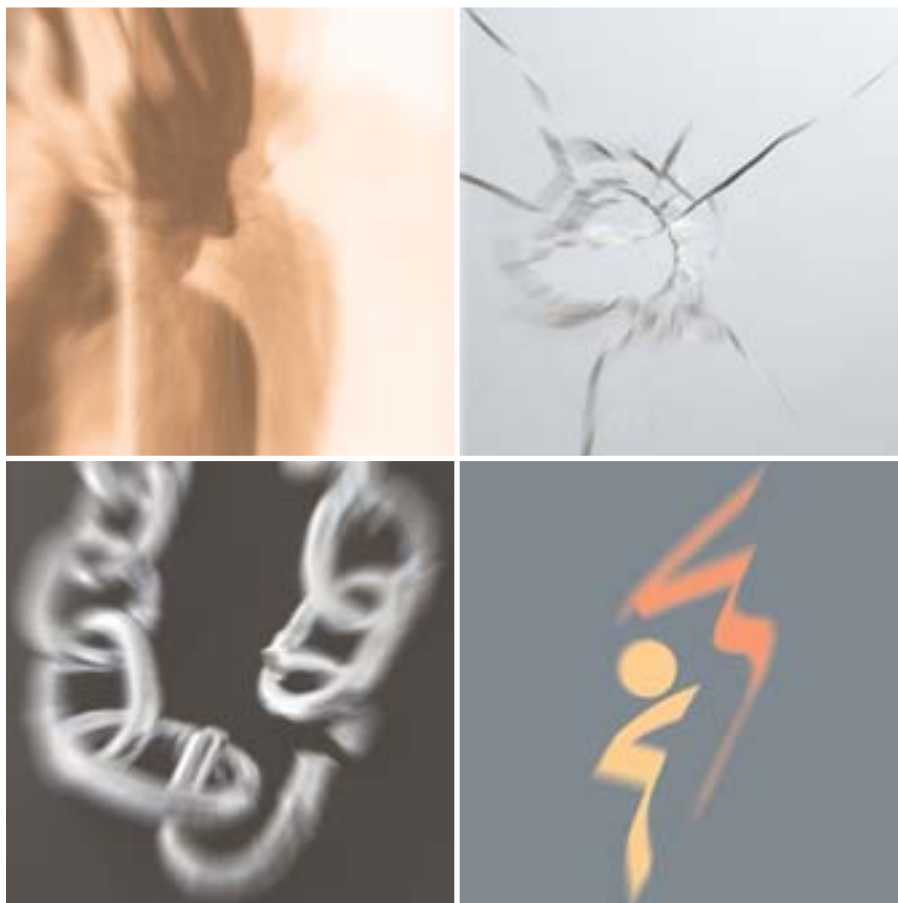
- Der blev installeret nye versioner af SI2, Adonis og BOB.
- Der blev sendt og modtaget over 500 000 e-postbreve.

DOKUMENTSTYRING

I 2002 fortsatte agenturet med at forbedre sit dokumentstyringssystem. Forbedringerne omfattede:

- Videreudvikling af agenturets dokumentregistrerings- og -håndteringssystem (Adonis). Der blev i årets løb registreret 13 626 modtagne og afsendte postforsendelser.
- Forvaltning af centralarkivets database, der indeholder 1 775 filer (svarende til 98 hyldemeter papirfiler).

ÅRSBERETNING 2002

BILAG

BILAG 1.

**MEDLEMMER
(PR. FEBRUAR** **AF BESTYRELSEN
2003)**

Agenturets bestyrelse består af repræsentanter for hver af de 15 medlemsstaters regeringer og arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer samt tre repræsentanter for Europa-Kommissionen. Endvidere indbydes der fire observatører — to fra Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene og en fra henholdsvis EFS og Unice.

REGERINGSREPRÆSENTANTER

Medlem	Land	Suppleant
Dr. G. Breindl	Østrig	Dr. E.-E. Szymanski
M. Heselmans	Belgien	J.-M. de Coninck
J. Jensen	Danmark	M. Bergulf
M. Hurmalainen	Finland	E. Yrjänheikki
M. Boisnel	Frankrig	J. Guigen
A. Horst	Tyskland	Dr. K.-H. Grütte
A. Christodoulou	Grækenland	M. Pissimissi
T. Beegan	Irland	<i>Afventer nyt navn</i>
Mr. P. Onelli	Italien	Dr. G. Rocca-Ercoli
P. Weber	Luxembourg	N. Welter
E.F. Lopes Fernandes	Portugal	E.R. Leandro
L. Fernández Sánchez	Spanien	M. Velázquez
Dr. B. Remaeus <i>Formand</i>	Sverige	B. Barrefelt
H.C.V. Schrama	Nederlandene	N. Kuyper
M. Draper	Det Forenede Kongerige	S. Mawer <i>Afventer officiel udnævnelse</i>

ARBEJDSGIVERREPRÆSENTANTER

Medlem	Land	Suppleant
C. Schweng <i>Næstformand</i>	Østrig	H. Brauner
A. Pelegrin	Belgien	K. de Meester
A.J. Pedersen	Danmark	T. P. Nielsen
T. Kuikko	Finland	A. Mähönen
Dr. P. Levy	Frankrig	V. Cazals
R. Lehr	Tyskland	T. Holtmann
P. Kyriakongonas	Grækenland	E. Zimalis
T. Briscoe	Irland	K. Enright
F. Giusti	Italien	M. Fregoso
F. Engels	Luxembourg	Dr. F. Metzler
J. Costa Tavares	Portugal	J.L. Barroso
P. Teixidó Campás	Spanien	<i>Afventer nyt navn</i>
E. Jannerfeldt	Sverige	U.B. Fräjdin-Hellqvist
J.J.H. Koning	Nederlandene	C.C. Frenkel
Dr. J. Asherson	Det Forenede Kongerige	M. Platt

ARBEJDSTAGERREPRÆSENTANTER

Medlem	Land	Suppleant
R. Czeskleba	Østrig	A. Heider
F. Philips	Belgien	H. Fonck
L. Jacobsen	Danmark	J.-K. Frederiksen
R. Perimäki-Dietrich	Finland	I. Pahlman
J.-C. Bodard	Frankrig	D. Olivier
M. Schröder	Tyskland	M. Angermaier
I. Adamakis	Grækenland	S. Drivas
F. Whelan	Irland	S. Cronin
L. Benedettini	Italien	G. Galli
M. Goerend	Luxembourg	A. Giardin
L.F. Do Nascimento Lopes (Næstformand)	Portugal	A. Farias
T. López Arias	Spanien	A. Carcoba
S. Bergström	Sverige	B. Sjöholm
Afventer nyt navn	Nederlandene	A. Woltmeijer
O. Tudor	Det Forenede Kongerige	T. Mellish

EUROPA-KOMMISSIONEN

Medlem	Suppleant
O. Quintin Generaldirektør, GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold	<i>Afventer nyt navn</i>
M. Oostens GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold	J. P. Van Gheluwe GD for Erhvervspolitik
J. R. Biosca de Sagastuy GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold	C. Alexopoulou GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold <i>Næstformand</i>

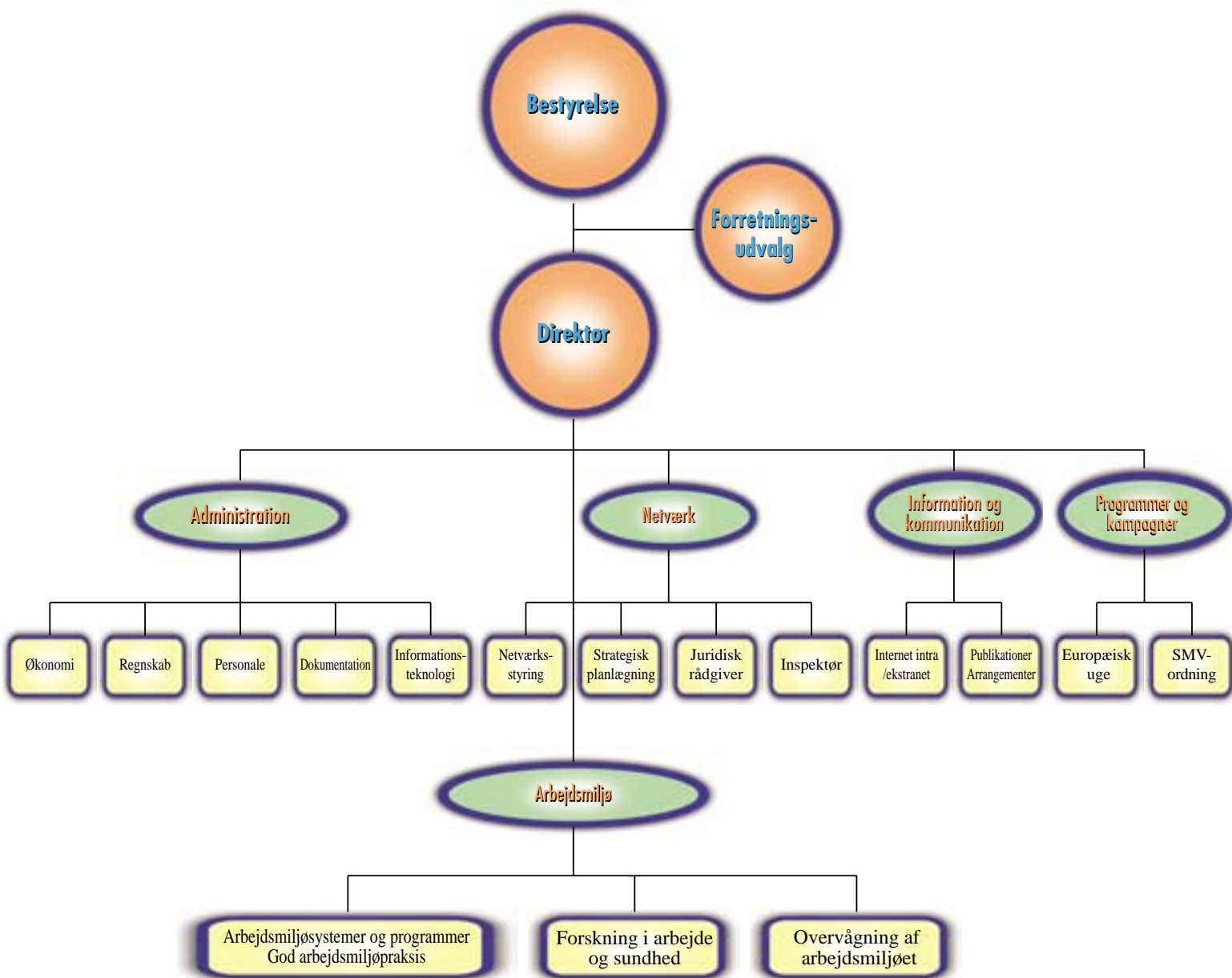
g
n
i
n
t
e
r
e
b
s
t
r
s

OBSERVATØRER

Medlem	Suppleant
R.-P. Bodin Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene	E. Verborgh Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene
M. Valkonen Bestyrelsesformand Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene	
N. Waltke Unice	V. Corman CNPF
M. Sapir TUTB	

BILAG 2.

ORGANISATIONSPLAN EUROPÆISKE FOR DET ARBEJDSMILJØAGENTUR

BILAG 3.

PERSONALEFORTEGNELSE
(AJOURFØRT DEN

OPDELT EFTER AFDELING
20. MARTS 2003)

DIREKTIONEN

Hans-Horst Konkolewsky (DK), direktør
Irene Zabala (E), sekretær

NETVÆRKSSEKRETARIATET

Finn Sheye (DK), projektleder
Alun Jones, (UK), projektleder
Jose Antonio Carreira (P), inspektør
Elena Ortega (E), juridisk rådgiver
Jesper Bejer (DK), assisterende netværksleder
Ingemar Sternerup (S), assisterende netværksleder
Dagmar Radler (D), sekretær
Beatriz Garcia (E), sekretær

INFORMATIONS- OG KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN

Andrew J.A. Smith (UK), afdelingsleder
Anton Verplanke (NL), informations- og elektronisk kommunikationsleder
Eke Heetveld (NL), informationsleder
Paola Piccarolo (I), assisterende informationsleder
Siobhan Savage (IRL), assisterende informationsleder
Lila Adib (F), assisterende internetleder
Antoine Sierra (F), kontomedarbejder
Gorka Moral (E), webmaster
Maria José Urkidi (E), sekretær
Mónica Azaola (E), sekretær
Estibaliz Martinez (E), sekretær

ARBEJDSMILJØAFDELINGEN

Christa Sedlatschek (A), afdelingsleder
Markku Aaltonen (FIN), projektleder
Ulrike Bollmann (D), projektleder
Elke Schneider (A), projektleder
Tim Tregenza (UK), projektleder
Eusebio Rial-Gonzalez (UK), projektleder
William Cockburn (UK), assisterende projektleder
Sarah Copsey (UK), assisterende projektleder
Monica Vega (E), sekretær
Usua Uribe (E), sekretær
Susana Fernandez (E), sekretær

PROGRAMMER OG KAMPAGNER — TASKFORCE

Françoise Murillo (F), afdelingsleder — Taskforce
Brenda Carmel O'Brien (IRL), assisterende projektleder
Marta Urrutia (E), projektleder
Pascale Turlotte (F), administrativ medarbejder
Marta De Prado (E), maskinskriver

ADMINISTRATIONSAFDELINGEN

Marc-Olivier Gribomont (B), afdelingsleder
Raúl Fresneña (E), assisterende it-chef
Eva Coria (E), regnskabsfører
Caroline Georges (F), assisterende personaleleder
Ana Dominguez (E), kontomedarbejder — dokumentalist
Alexandre Herte (B), kontomedarbejder i personaleafdelingen
Laura Claudia Romano (I), kontomedarbejder i økonomiafdelingen
Mari Carmen de la Cruz (E), administrativ medarbejder
Xabier Altube (E), it-assistent
Jose Ignacio Sanchez (E), it-assistent
Estibaliz Vidart (E), sekretær
Berta Lejarza (E), maskinskriver

KNUDEPUNKTER

BILAG 4.

Knudepunkter i over 30 lande varetager koordineringen og formidlingen af oplysninger fra agenturet i de enkelte lande og sikrer feedback og afgiver henstillinger. Typisk er disse knudepunkter den ledende nationale arbejdsmiljøorganisation i de respektive lande, og de er agenturets officielle repræsentant på nationalt plan. De bidrager til udviklingen af agenturets informationstjenester og websted, som forbinder alle 32 knudepunkters websteder plus en række andre. Ud over knudepunkterne i de 15 medlemsstater er der også oprettet knudepunkter i de 4 EFTA-lande Schweiz, Island, Liechtenstein og Norge og i de 13 EU-kandidatlande.

EU-landenes knudepunkter

ØSTRIG

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit
 Sektion IX, Zentral-Arbeitsinspektorat
 Abt. IX/6
 Favoritenstrasse 7
 A-1040 Wien

Kontaktperson: Martina Häckel-Bucher
 Fax: (43-1) 711 00 21 94
 E-post: martina.haekkel-bucher@bmwa.gv.at

BELGIEN

Ministère de l'Emploi et du Travail
 c/o Service Public Fédéral Emploi, Travail et
 Concertation sociale
 Rue Belliard 51
 B-1040 Bruxelles

Kontaktperson: Willy Imbrechts
 Fax: (32-2) 233 42 31
 E-post: willy.imbrechts@meta.fgov.be

DANMARK

Direktoratet for Arbejdstilsynet
 Landskronagade 33
 DK-2100 København Ø
 Kontaktperson: Tove Loft
 Fax: (45) 39 27 40 02
 E-post: tol@arbejdstilsynet.dk

FINLAND

Department for Occupational Safety and Health
 Ministry of Social Affairs and Health
 PO Box 536
 FIN-33101 Tampere

Kontaktperson: Erkki Yrjänheikki
 Fax: (358-3) 260 84 99
 E-post: erkki.yrjanheikki@stm.vn.fi

FRANKRIG

Ministère de l'Emploi et de la Solidarité
 T/CT
 39-43 quai An é-Citroën
 F-75739 Paris Cedex 15

Kontaktperson: Robert Mounier-Vehier
 Fax: (33) 144 38 26 48
 E-post: robert.mounier-vehier@t.travail.gouv.fr

TYSKLAND

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit
 Referat IIIb2
 Scharnhorststrasse 34-37
 D-10115 Berlin

Kontaktperson: Reinhard Gerber
 Fax: (49-30) 20 14 52 48
 E-post: reinhard.gerber@bmwa.bund.de

LUXEMBOURG

Inspection du Travail et des Mines
 Boite Postal 27
 26, Rue Zithe
 L-2510 Luxembourg

Kontaktperson: Paul Weber
 Fax: (352) 49 14 47
 E-post: paul.weber@itm.etat.lu

GRÆKENLAND

General Directorate of Working Conditions
 and Health
 Ministry of Labour and Social Affairs
 Pireos 40
 GR-10182 Athen

Kontaktperson: Elizabeth Galanopoulou
 Fax: (30-2) 103 21 41 97
 E-post: kyae@otenet.gr

PORTUGAL

Direccao de Servicos de Prevencao de Riscos
 Profissionais
 Instituto de Desenvolvimento e Inspeccao das
 Condiçoes de Trabalho
 Avenida da Republica No 84,5º Andar
 P-1600-105 Lissabon

Kontaktperson: Maria Manuela Calado
 Correia
 Fax: (351) 217 93 05 15
 E-post: osha@idict.gov.pt

IRLAND

Health and Safety Authority
 10 Hogan Place
 Dublin 2
 Irland

Kontaktperson: Pat O'Halloran
 Fax: (353-1) 614 71 25
 E-post: path@hsa.ie

SPANIEN

Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en
 el Trabajo
 c/ Torrelaguna 73
 E-28027 Madrid

Kontaktperson: Margarita Lezcano Núñez
 Fax: (34) 913 63 43 27
 E-post: subdireccioninsht@mtas.es

ITALIEN

Istituto Superiore per la Prevenzione e la
 Sicurezza del Lavoro
 Via Alessandria 220 E
 I-00198 Rom

Kontaktperson: Sergio Perticaroli
 Fax: (39) 06 44 25 09 72
 E-post: perticaroli.doc@ispsl.it

SVERIGE

Arbetsmiljöverket
 S-171 84 Solna

Kontaktperson: Elisabet Delang
 Fax: (46-8) 730 91 19
 E-post: elisabet.delang@av.se

NEDERLANDENE

Working Conditions Division
Ministry of Social Affairs and Employment
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Nederlandene

Kontaktperson: Nora Kuyper
Fax: (31-70) 333 40 62
E-post: NKuyper@minszw.nl

DET FORENEDE KONGERIGE

Health and Safety Executive
Room 318, Daniel House
Stanley Precinct
Bootle L20 3TW
Det Forenede Kongerige

Kontaktperson: Chris Mawdsley
Fax: (44-151) 951 34 67
E-post: uk.focalpoint@hse.gsi.gov.uk

Knudepunkter i ansøgerlandene

BULGARIEN

State Expert
Department »Safety and Health at Work«
Ministry of Labour and Social Policy
2 Triaditza Street
BG-1051 Sofia

Kontaktperson: Vladimir Baroutchiev
Fax: (359-2) 981 53 76
E-post: safety@mlsp.government.bg

CYPERN

Director, Department of Labour Inspection
Ministry of Labour and Social Insurance
12 Apellis str.
CY-1480 Nicosia

Kontaktperson: G.M. Sideras
Fax: (357-2) 266 37 88
E-post: roc.dli@cytanet.com.cy

DEN TJEKKISKE REPUBLIK

Department of Occupational Safety, Labour
Conditions and Labour Environment
Ministry of Labour and Social Affairs
Na Poricnim pravu 1
CZ-128 01 Prague 2

Kontaktperson: Daniela Kubickova
Fax: (42-02) 21 92 24 32
E-post: kubickovad@mpsv.cz

ESTLAND

Labour Department
Ministry of Social Affairs
St. Gonsiori 29
EE-0100 Tallinn 150 27

Kontaktperson: Tiit Kaadu
Fax: (372) 626 99 54
E-post: tiit.kaadu@sm.ee

UNGARN

OMMF-Hungarian Labour Inspectorate
Margit krt. 85
H-1024 Budapest

Kontaktperson: An ás Békés
Fax: (36-1) 346 94 17/-94 15
E-post: ommf@ommf.hu

LETLAND

Director of State Labour Inspectorate of the
Republic of Latvia
Kr.Valdemara Street 38
LV-1010 Riga

Kontaktperson: Janis Berzins
Fax: (371) 702 15 69
E-post: Janis.Berzins@vdi.lv

LITAUEN

International Relations Officer
 State Labour Inspectorate of the Republic of
 Lithuania
 Algirdo Street 19
 LT-2006 Vilnius

Kontaktperson: Nerita Sot
 Fax: (370) 52 13 97 51
 E-post: nerita@vdi.lt

DEN SLOVAKISKE REPUBLIK

Ministry of Labour, Social Affairs and Family
 Department Phare and other Foreign
 Assistance
 Spitalska 4-6
 SK-816 43 Bratislava

Kontaktperson: Dipl. Ing. Elena Globanová
 Fax: (421-2) 52 96 15 70
 E-post: globanov@employment.gov.sk

MALTA

Ministry of Social Policy
 Occupational Health and Safety Authority
 118/1222 St Ursula Street
 MT-Valetta

Kontaktperson: Mark Gauci
 Fax: (356) 21 23 29 09
 E-post: mark.gauci@gov.mt

SLOVENIEN

Councillor to the Government
 Ministry of Labour, Family and Social Affairs
 Department for Health and Safety at Work
 Kotnikova 5
 SLO-1000 Ljubljana

Kontaktperson: Tatjana Petricek
 Fax: (386) (01) 478 33 55
 E-post: Tatjana.Petricek@gov.si

POLEN

Deputy Director for Technology and
 Implementation
 Central Institute for Labour Protection in
 Warsaw
 ul. Czerniakowska 16
 PL-00-701 Warsaw

Kontaktperson: Wiktor Marek Zawieska
 Fax: (48-22) 623 36 95, (48-22) 40 24 62
 E-post: wikli@ciop.pl eller oinip@ciop.pl

TYRKIET

Ministry of Labour and Social Security,
 General Directorate of Occupational Health
 and Safety
 İnönü Bulvanı, I Blok, No 42, Kat. 4
 TR-Emek Ankara

Kontaktperson: Vedat Reha Mert
 Fax: (90-312) 215 50 28
 E-post: vrmert@csgb.gov.tr

RUMÆNIEN

National Research Institute for Labour
 Protection,
 General Budisteanu str. Nr. 15, sect. 1,
 RO-79 629 Bucharest

Kontaktperson: Mihaela Soviani Tripcovici
 Fax: (40-21) 315 78 22
 E-post: mihaela.tripcovici@fxro

Knudepunkter i Den Europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA)

ISLAND

Administration of Occupational Safety and
 Health
 Bildshofdi 16
 IS-110 Reykjavik

Kontaktperson: Asa Asgeirsdottir
 Fax: (354) 550 46 10
 E-post: asa@ver.is

LIECHTENSTEIN

Amt für Volkswirtschaft
Gerberweg 5
FL-9490 Vaduz

Kontaktperson: Robert Hassler
Fax: (423) 236 69 02
E-post: robert.hassler@avw.llv.li

NORGE

Directorate of Labour Inspection
Fridtjof Nansens vei 14
N-0032 Oslo

Kontaktperson: Nils-Petter Wedege
Fax: (47) 221 76 370
E-post: nils-petter.wedege@arbeidstilsynet.dep.no

SCHWEIZ

SECO-Staatssekretariat für Wirtschaft
Ressort Arbeit und Gesundheit
Stauffacherstrasse 101
CH-8004 Zürich

Kontaktperson: Maggie Graf
Fax: (41) (1) 433 22 21 19
E-post: Maggie.Graf@seco.admin.ch

EFTA'S SEKRETARIAT

74, rue de Trèves
B-1150 Bruxelles

Kontaktperson: Katrín Sverrisdóttir
Fax: (32-2) 286 17 50
E-post: katrin.sverrisdottir@secrbu.efta.be

Internationale partnere**AUSTRALIEN**

National Occupational Health and Safety
Commission (NOHSC)
GPO Box 1577,
AU-Canberra ACT 2601

Kontaktperson: Robin Steward Crompton
Fax: (61) 295 77 92 06
E-post: rsc@nohsc.gov.au

CANADA

Canadian Centre for Occupational Health and
Safety (CCOHS)
250, Main Street East
Hamilton ON L8N 1H6
Canada

Kontaktperson: J.K. Abeytungu
Fax: (1-905) 572 29 81 22 06
E-post: abey@ccohs.ca

USA

The Occupational Safety and Health
Administration (OSHA)
Policy Directorate, Room N 34611
200, Constitution Avenue
20210 Washington DC
USA

Kontaktperson: Jacquelyn DeMesme-Gray
E-post: Jacquelyn.Gray@osha-no.osha.gov

**DEN INTERNATIONALE
ARBEJDSORGANISATION**

Safe Work Programme
4, rue du Morillons
CH-1211 Geneva 22

Kontaktperson: Jukka Takala
Fax: (41-22) 799 85 16
E-post: takala@ilo.org

VERDENSSUNDHEDSORGANISATIONEN

Avenue Appia 20
CH-1211 Genève 27

Kontaktperson: Carlos Corvalan
Fax: (41-22) 791 41 23
E-post: corvalan@who.int

BILAG 5.
**OVERSIGT
KNUDEPUNKTSNETVÆRKET**
**OVER
I 2002**

Medlemsstat	Netværkspartnere	Arbejdsmarkeds- parter i netværket	Netværksmøder
Østrig	22	4	3
Belgien	5	4 ⁽¹⁾	3
Danmark	28	8	3
Finland	21	6	6
Frankrig	19	9	5
Tyskland	13	2	1
Grækenland	19	1	6
Irland	18	9	2
Italien	104	20	4
Luxembourg	6	4	2
Nederlandene	21	3	4
Portugal	35	5	5
Spanien	43	8	0
Sverige	16	7	6
Det Forenede Kongerige	182	3	1
I alt	552	93	51

⁽¹⁾ Arbejdsmarkedets parter som sådan (som en organisation) er ikke med som partner i det nationale netværk. De deltager dog i det belgiske knudepunkts forretningsudvalgsmøder og er desuden med i trepartsdommerpanelet i forbindelse med priserne for god praksis og SMV-finansieringsordningen. De er ligeledes inddraget i proceduren vedrørende igangsætterkapitalen til den europæiske uge.

I forordningen om agenturets oprettelse defineres temacentrene som institutioner, som vil kunne samarbejde med agenturet om visse emner af særlig interesse, og som således vil kunne fungere som temacentre i netværket. De udpeges af bestyrelsen for en given periode efter en udvælgelsesprocedure. Temacentrene er sammenslutninger af ekspertinstitutioner/-organisationer bestående af en ledende organisation og flere partnerorganisationer fra forskellige medlemsstater, der bistår agenturet ved gennemførelsen af visse dele af dets arbejdsprogram. To andengenerations-temacentre indledte i 2002 deres arbejde med følgende emner:

- forskning i arbejde og sundhed
- god arbejdsmiljøpraksis/systemer og programmer.

TEMACENTRE VEDRØRENDE FØRSKNING I ARBEJDE OG SUNDHED

Ledende organisation:

Institut National de Recherche et de Sécurité (INRS)

National Research and Safety Institute
30, rue Olivier-Noyer
F-75680 Paris Cédex 14

Deltagende organisationer:

Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (AUVA)

Adalbert-Stifterstraße 65
A-1200 Wien

Arbejdsmiljøinstituttet — AMI

National Institute of Occupational Health (NIOH)
Lersø Parkallé 105
DK-2100 København

Berufsgenossenschaftliches Institut für Arbeitssicherheit (BIA)

Institute for Occupational Safety of the German Institutions for Statutory Accident Insurance and Prevention
Alte Heerstraße 111
D-53754 Sankt Augustin

Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin (BAuA)

Federal Institute for Occupational Safety and Health
Friedrich Henkel Weg 1-25
D-44149 Dortmund

Health and Safety Laboratory (HSL)

Broad Lane
Sheffield S3 7HQ
Det Forenede Kongerige

Institut pour la Prévention, la Protection et le Bien-être au Travail — PREVENT

Rue Gachard, 88 BTE 4
B-1050 Bruxelles

Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT)

c/Torrelaguna 73
E-28027 Madrid

Istituto Superiore per la Prevenzione e la Sicurezza del Lavoro (ISPESL)

Via Alessandria 220 E
I-00198 Rom

Occupational Safety and Health Institute of Ireland (OSHII)

Block S, NUI Galway Campus
Galway
Irland

TNO Work and Employment

Polarisavenue 151 — PO Box 718
2130 As Hoofddorp
Nederlandene

Työterveyslaitos

Finnish Institute of Occupational Health (FIOH)
Topeliuksenkatu 41a A
FIN-00250 Helsingfors

TEMACENTER OM GOD ARBEJDSMILJØPRAKSIS/SYSTEMER OG PROGRAMMER

Ledende organisation:

Finnish Institute of Occupational Health (FIOH)

Työterveyslaitos
Topeliuksenkatu 41a A
FIN-00250 Helsingfors

Deltagende organisationer:

Arbetsmiljainstitutet — AMI

National Institute of Occupational Health (NIOH)
Lersø Parkallé 105
DK-2100 København

Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin (BAuA)

Federal Institute of Occupational Safety and Health
Friedrich Henkel Weg 1-25
D-44149 Dortmund

EUROGIP

55, rue de la Fédération
F-75015 Paris

Faculdade de Ciências e Tecnologia da Universidade Nova de Lisboa/Secção de Ergonomia do DEMI (Dep. En. Mecânica e Industrial) (FCT/UNL)

Quinta da Torre
P-2825-114 Caparica

Health and Safety Laboratory (HSL)

Broad Lane
Sheffield S3 7HQ
Det Forenede Kongerige

Hellenic Institute for Health and Safety at Work (ELINYAE)

Liosion Str. 143 & Theirsiou Str. 6
GR-104 45 Athen

Institut pour la Prévention, la Protection et le Bien-être au Travail — PREVENT

Rue Gachard, 88 BTE 4
B-1050 Bruxelles

Institute of Work, Health, and Organisations — University of Nottingham (I-WHO)

University of Nottingham
William Lee buildings, 8
Science and Technology Park
University Boulevard
Nottingham NG7 2RQ
Det Forenede Kongerige

Instituto Sindical de Trabajo, Ambiente y Salud (ISTAS)

c/ Almirante, 3º pta. 4
E-46003 Valencia

Istituto Superiore per la Prevenzione e la Sicurezza del Lavoro (ISPESL)

Via Alessandria 220 E
I-00198 Rom

Kooperationsstelle Hamburg

Besenbinderhof 60
D-20097 Hamburg

Robens Institute

University of Surrey
EIHMS
Guildford
Surrey GU2 5XH
Det Forenede Kongerige

TNO Work and Employment

Polarisavenue 151
PO Box 718
2130 As Hoofddorp
Nederlandene

BILAG 7.
 KONFERENCEDELTAGELSE I 2002

1. Workshop om mobning, Bilbao (Spanien), den 17. januar 2002
2. GD om Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforholds møde om omkostningerne ved en ikke-arbejdsmarkedspolitik, Bruxelles (Belgien), den 30. januar 2002
3. GD om Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforholds møde med sektordialogudvalget inden for fiskeri, Bruxelles (Belgien), den 30. januar 2002
4. Møde i FN's Økonomiske og Sociale Råd (ECOSOC), Bruxelles (Belgien), den 30. januar 2002
5. Afsluttende konference for deltagerne af kurserne om forebyggelse af erhvervsmæssige risici, som var arrangeret af ADEGI, San Sebastian (Spanien), den 31. januar 2002
6. Konferencen »Fremtidens arbejdsmiljø«, København (Danmark), den 2. februar 2002
7. »Erstes Dresdner Forum Prävention«, Dresden (Tyskland), den 15. februar 2002
8. Den anden internationale konference om forebyggelse af erhvervsmæssige risici, Las Palmas de Gran Canaria (Spanien), den 20.-22. februar 2002
9. Det spanske EU-formandskabs og agenturets fælles seminar om arbejdsmiljø og undervisning, Bilbao (Spanien), den 4.-5. marts 2002
10. Konference om master i europæisk integration, Bilbao (Spanien), den 6. marts 2002
11. Den tredje tekniske workshop om forebyggelse af arbejdsbetingede risici, Zaragoza (Spanien), den 9. marts 2002
12. Præsentationsarrangement vedrørende den europæiske uge, Edinburgh (UK), den 21. marts 2002
13. International konference om kemiske stoffer (ICAC2002), Hillerød (Danmark), den 4. april 2002
14. Møde i FN's Økonomiske og Sociale Råd (ECOSOC), Bruxelles (Belgien), den 16. april 2002
15. Møde i Det Rådgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse på Arbejdspladsen, Luxembourg, den 18. april 2002
16. Lovgivning om forebyggelse af erhvervsrisici: tværnational gennemførelse, Sociedad de salvamento y seguridad marítima Gijón (Spanien), den 18. april 2002
17. Det spanske formandskabs internationale konference, hvor Fællesskabets arbejdsmiljøstrategi for 2002-2006 blev præsenteret, Barcelona (Spanien), den 22.-23. april 2002
18. Konference om forebyggelse: »Prevention dans les PME's«, Bruxelles, den 26. april 2002
19. Arbejdsbetingede ulykker i EU, APEC (Asociación de Empresarios de la Construcción), Pontevedra (Spanien), den 26. april 2002
20. Konference om den europæiske uge 2002 og programmet til forebyggelse af ulykker i SMV'er, Lissabon (Portugal), den 30. april 2002
21. Konference om forebyggelse af arbejdsmiljørisici i havne, Bilbao (Spanien), den 10. maj 2002

22. Det spanske formandskabs seminar »Working for OSH in the European research area: future and new chances«, Sevilla (Spanien), den 16.-17. maj 2002
23. Konference om sundhed og sikkerhed »Together we'll make it better«, Armagh (Nordirland), den 16. maj 2002
24. Den 16. arbejdskongres om arbejdsmiljø, Wien (Østrig), den 26.-31. maj 2002
25. Den tredje internationale kongres om kvinder, sundhed og arbejde, Stockholm (Sverige), den 2.-5. juni 2002
26. Konference om erstatning af kemikalier, Hamburg (Tyskland), den 13. juni 2002
27. Det Europæiske Forums internationale konference: »The contribution of the insurance against accidents at work and occupational diseases to the modernisation of the social protection system in Europe«, Madrid (Spanien), den 14. juni 2002
28. Europa-Parlamentets høring om den nye fællesskabsstrategi, Bruxelles (Belgien), den 19. juni 2002
29. International konference: »Occupational safety and health, a stake for Poland the day before accession to European Union«, Krakow (Polen), den 25. juni 2002
30. »UEAPME preventisme seminar«, Bruxelles (Belgien), den 26. juni 2002
31. Europæiske eksempler på, hvordan antallet af arbejdsbetingede ulykker kan reduceres, INSHT, Barcelona (Spanien), den 27. juni 2002
32. Internationalt symposium »Enterprise and prevention management system in the European framework«, Madrid (Spanien), den 28. juni 2002
33. Lancering og præsentation af den europæiske uge 2002, Strasbourg (Frankrig), den 2.-4. juli 2002
34. Møde i det polske knudepunkts nationale informationsnetværk, Warszawa (Polen), den 9. juli 2002
35. Workshop »New perspectives in the prevention of occupational risks in Europe«, Barcelona (Spanien), den 17. juli 2002
36. Konferencen »WorkingonSafety.Net«, Helsingør (Danmark), den 3.-6. september 2002
37. Konference om sikkerhed og sundhed organiseret af Unión de Mutuas, Castellón (Spanien), den 16. september 2002
38. Konference om sikkerhed og sundhed organiseret af FEMEVAL, Valencia (Spanien), den 16. september 2002
39. Agenturets finansieringsordning for små og mellemstore virksomheder, UGT Mar og KPMG, Madrid (Spanien), den 19. september 2002
40. Konferencen »I Fattori Psicosociali in Ambiente di Lavoro«, Modena (Italien), den 25. september 2002
41. Workshop om overvågning af arbejdsmiljøet, Bilbao (Spanien), den 30. september-1. oktober 2002
42. Den europæiske uge 2002, Luxembourg, den 4. oktober 2002
43. Fundación San Prudencio's femte forum om forebyggelse af risici, Vitoria (Spanien), den 16. oktober 2002
44. Konferencen »Prevenat 2002«, Barcelona (Spanien), den 17. oktober 2002
45. Mobning på arbejdspladsen, de baskiske myndigheder, Bilbao (Spanien), den 18. oktober 2002
46. WLE-seminar om udvidelsen, Fiuggi (Italien), den 21.-22. oktober 2002
47. National kongres om psykosociale risici på arbejdspladsen — Bern (Schweiz), den 22. oktober 2002

48. Forummet »Work-related stress and mobbing«, Madrid (Spanien), den 23. oktober 2002
49. Konference, der afsluttede kampagnen for den europæiske uge i Spanien, Madrid (Spanien), den 24. oktober 2002
50. Konference om stress inden for rammerne af den europæiske uge, Sopot (Polen), den 28. og 29. oktober 2002
51. Baltisk treparts-konference om moderne arbejdstilsyn i det 21. århundrede, Riga (Letland), den 28.-30. oktober 2002
52. Stress og andre psykosociale forholdes indflydelse på produktiviteten, APD (Asociación para el Progreso de la Dirección), den 31. oktober 2002
53. Europæisk politik til forebyggelse af arbejdsbetingede ulykker i havne, ESTIBARNA, Barcelona (Spanien), den 6. november 2002
54. Mobning på arbejdspladsen, CCOO, den 8. november 2002
55. Konference under beskæftigelsesugen, Bruxelles (Belgien), den 20. november 2002
56. Afslutningsarrangementet for den europæiske uge 2002, Bilbao (Spanien), den 25. november 2002
57. Afsluttende konference for den europæiske uge i Portugal, Figueira da Foz (Portugal), den 6. december 2002
58. Den baskiske regerings høring om psykosociale risici, Vitoria (Spanien), den 9. december 2002.

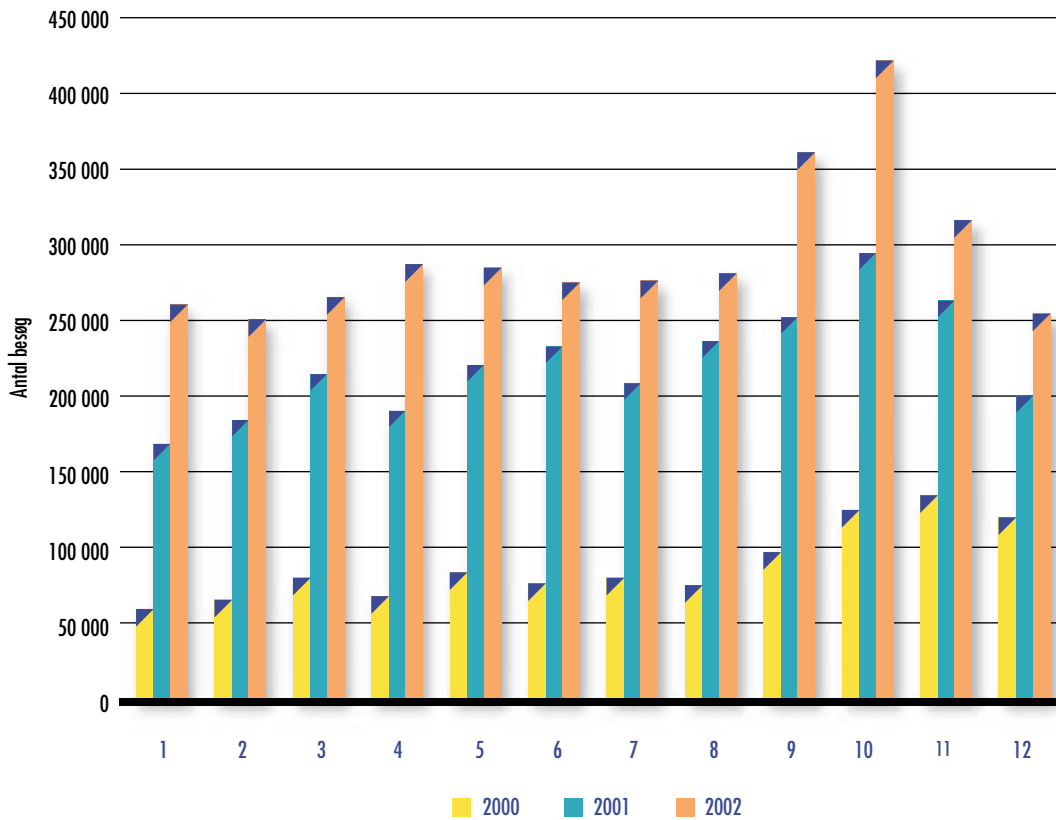
BRUG AF WEBSTED
INFORMATIONS-

BILAG 8.

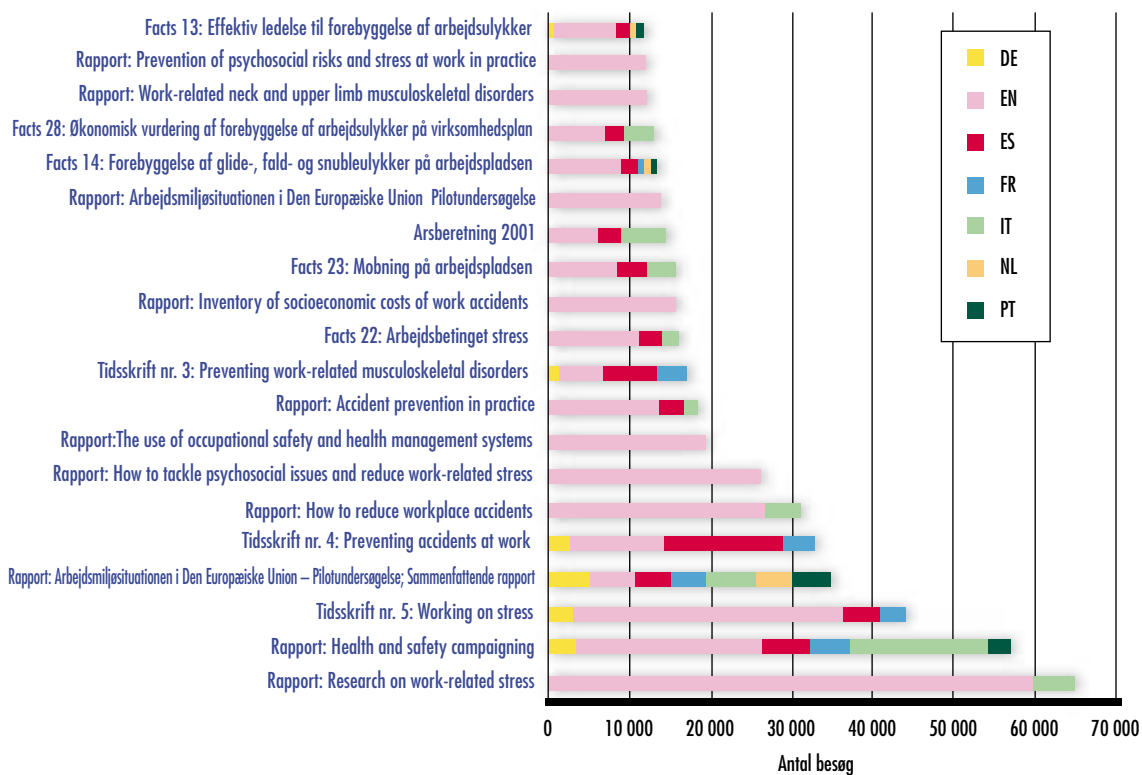
OG MODTAGNE
FORESPØRGSLE I 2002

å
r
s
b
e
r
e
t
n
i
n
g

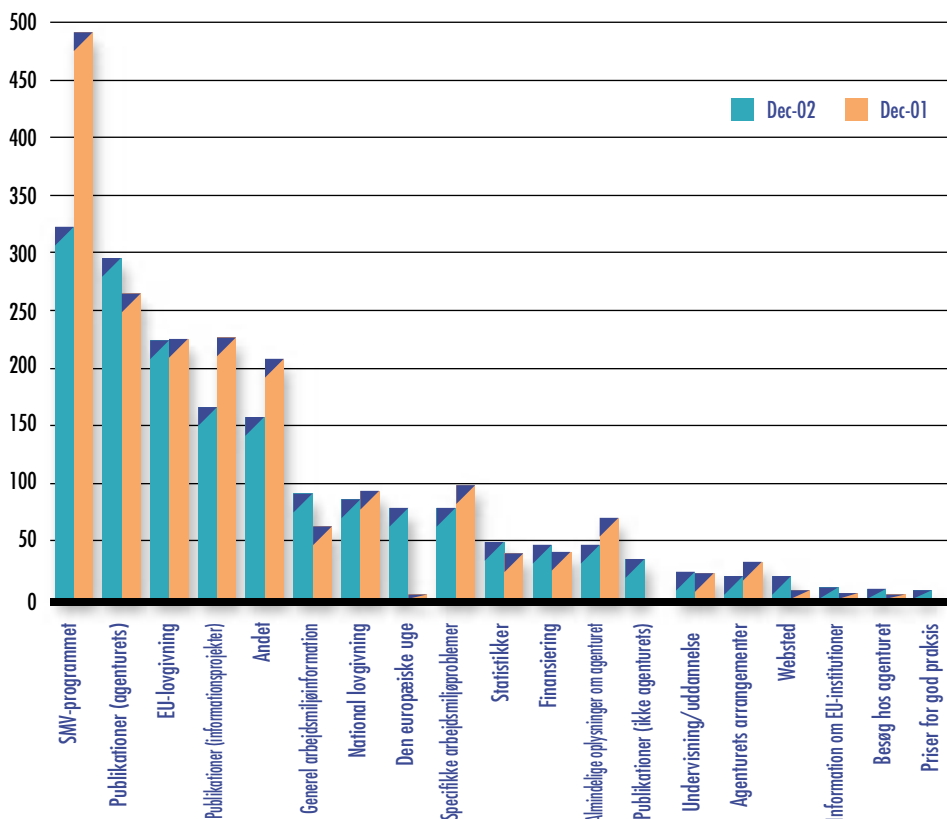
BRUG AF WEBSTED — ANTAL BESØG PR. MÅNED
Statistikken omfatter agenturets, de 15 medlemsstater og EFTA's websteder

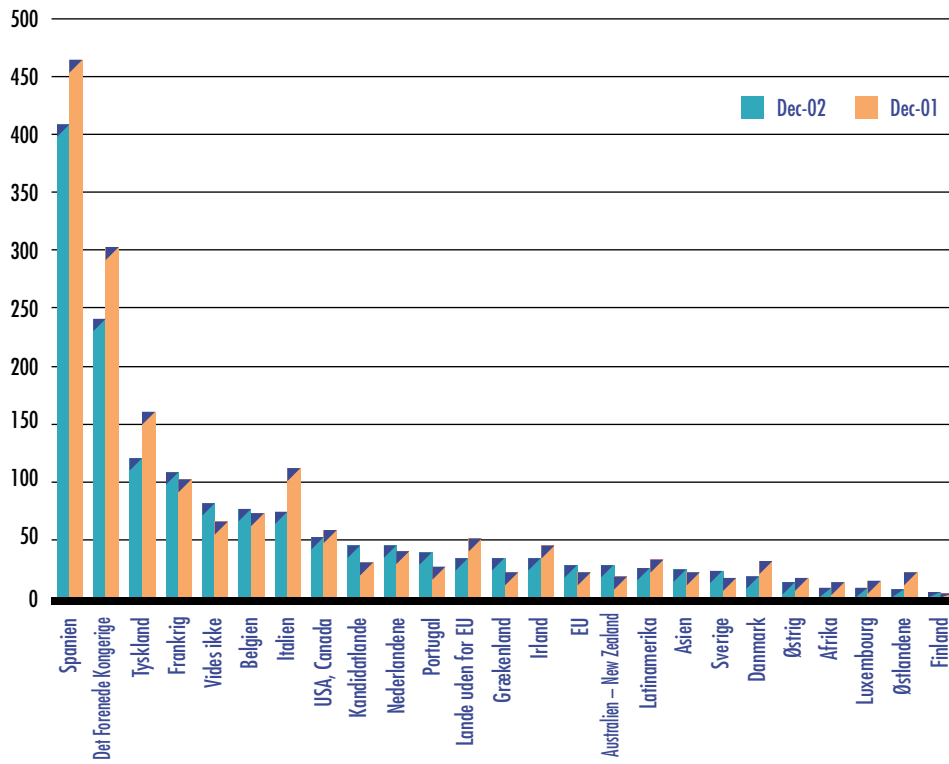
DE 20 MEST BESØGTE PUBLIKATIONER I PDF-FORMAT I 2002

MODTAGNE INFORMATIONSFORESPØRGSLE PR. DECEMBER (OPGJORT EFTER EMNE) — SAMMENLIGNING 2001–2002

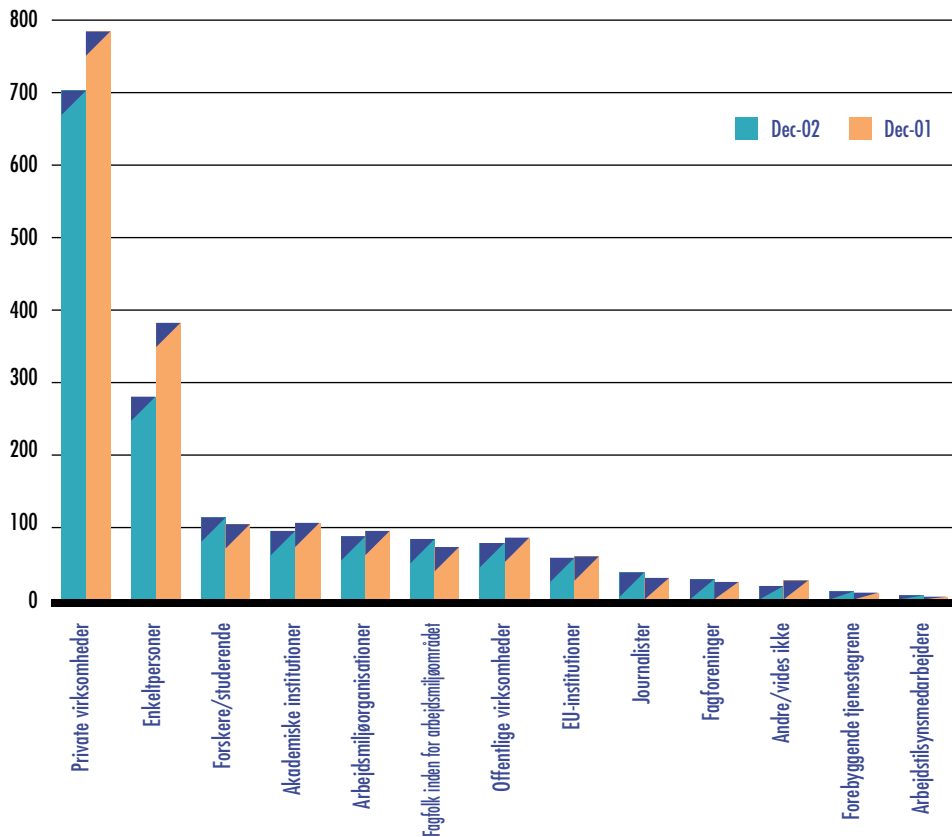

MODTAGNE INFORMATIONSFOESPØRGSLE PR. DECEMBER (OPGJORT EFTER LAND) — SAMMENLIGNING 2001–2002

å r s b e r e t n i n g

MODTAGNE INFORMATIONSFOESPØRGSLE PR. DECEMBER (OPGJORT EFTER ORGANISATIONENS ART) — SAMMENLIGNING 2001–02

BILAG 9.

PUBLIKATIONER FRA JANUAR 2002 TIL MARTS 2003

AGENTURETS PUBLIKATIONER

Agenturets websted: <http://osha.eu.int> er ganske vist det vigtigste kommunikationsmiddel, men agenturet udgiver også en række rapporter, nyhedsbreve, faktablade og tidsskrifter. Der er onlineadgang til alle disse publikationer på agenturets websted: <http://agency.osha.eu.int/publications/>, og der er et begrænset antal papirudgaver til rådighed, som kan fås ved henvendelse til Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer (Publikationskontoret) i Luxembourg (<http://eur-op.eu.int>) eller ved henvendelse til Publikationskontorets forhandlere, som er nævnt bagest i denne publikation (<http://europ.eu.int/general/en/s-ad.htm>).

Agenturets publikationer

Nyheder fra Arbejdsmiljøagenturet (10-11-12-13)

Det Europæiske Arbejdsmiljøagenturs nyhedsbrev. Indeholder oplysninger om aktiviteterne på arbejdsmiljøområdet inden for agenturet og på EU-, internationalt og medlemsstatsplan. Udgives op til fire gange om året. 16-20 sider i A4-format. Foreligger på de 11 officielle fællesskabssprog på Arbejdsmiljøagenturets websted og i trykt udgave på engelsk, fransk, tysk og spansk.

Kat.nr. TE-AC-02-013 (EN-ES-FR-DE)-C

<http://agency.osha.eu.int/publications/newsletter/13/en/index.htm>

Årsberetning

En oversigt over Arbejdsmiljøagenturets aktiviteter. Foreligger på de 11 officielle fællesskabssprog, 66 sider i A4-format.

Kat.nr. TE-AB-02-001-DA-C (2001)

http://agency.osha.eu.int/publications/annual_report/2001/da/index.htm

Årligt arbejdsprogram

De årlige arbejdsprogrammer for Arbejdsmiljøagenturets planlagte aktiviteter har været offentliggjort siden 1996 med sammendrag vedlagt som bilag til årsberetningen, og siden 1998 har det årlige arbejdsprogram været tilgængeligt i sin helhed på agenturets websted. Arbejdsprogrammet for 2003 foreligger på alle officielle fællesskabssprog på agenturets hjemmeside og som bilag til denne beretning.

http://agency.osha.eu.int/publications/work_programmes/index_da.htm

Arbejdsmiljøagenturets tidsskrift

Arbejdsmiljøagenturets tidsskrift nr. 5 — working on stress

Foreligger på spansk, tysk, engelsk og fransk

Kat.nr. TE-AA-01-005-(ES-DE-EN-FR)-C

http://agency.osha.eu.int/publications/magazine/index_da.htm

Katalog over publikationer

Five years of promoting quality of work in Europe

Arbejdsmiljøagenturets publikationer 1996-2001

Kat.nr. TE-38-01-536-EN-C

Cd-rom. Katalog over publikationer

Kat.nr. TE-43-02-155-EN-Z

Informationsrapporter, fora og faktablade

God praksis og gode systemer og programmer

Accident prevention in practice — Succes is no accident

Foreligger i trykt udgave på engelsk og online på spansk, tysk, fransk og italiensk

Kat.nr. TE-37-01-615-EN-C

Gratis

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/103/en/index.htm>

How to tackle psychosocial issues and reduce work-related stress (hvordan håndteres psykosociale spørgsmål, og hvorledes reduceres arbejdsbetinget stress)

Foreligger på engelsk

Sammenfattende faktablad foreligger på alle EU's officielle sprog

Kat.nr. TE-45-02-967-EN-C

Pris: 23,50 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/309/en/index.htm>

Learning about occupational safety and health

(arbejdsdokument)

Foreligger på engelsk

Kat.nr. TE-46-02-452-EN-S

Pris: 8,50 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/310/en/index.htm>

Prevention of psychosocial risks and stress at work in practice — Working on stress (forebyggelse af arbejdsbetingede psykosociale risici og stress i praksis — Ta' stressen af arbejdet!)

Foreligger i trykt udgave på engelsk og online på alle EU's officielle sprog

Kat.nr. TE-47-02-422-EN-C

Gratis i et begrænset antal udgaver

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/104/en/index.htm>

Recognition schemes in occupational safety and health

(arbejdsdokument)

Foreligger på engelsk

Kat.nr. TE-46-02-872-EN-S

Pris: 13 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/308/en/index.htm>

The use of occupational safety and health management systems in the Member States of the European Union (anvendelsen af arbejdsmiljøledelsessystemer i EU-medlemsstaterne)

Foreligger kun på engelsk

Sammenfattende faktablad foreligger på alle EU's officielle sprog

Kat.nr. TE-42-02-480-EN-C

Pris: 7 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/307/en/index.htm>

Arbejds miljøovervågning

Data to describe the link between OSH employability

(arbejdsdokument)

Foreligger kun på engelsk

Kat.nr. TE-43-02-915-EN-S

Pris: 17,50 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/401/en/index.htm>

Evaluation of the state of OSH in the EU — Pilot study

(arbejdsdokument)

Foreligger kun på engelsk

Kat.nr. TE-44-02-634-EN-S

Pris: 14,50 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/402/en/index.htm>

Forskning i arbejde og sundhed

Inventory of socioeconomic costs of work accidents

(arbejdsdokument)

Foreligger kun på engelsk

Kat.nr. TE-37-01-623-EN-S

Pris: 7 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/207/en/index.htm>

New forms of contractual relationships and the implications for occupational safety and health (nye former for kontraktforhold og konsekvenser for arbejdsmiljøet)

Foreligger kun på engelsk

Sammenfattende faktablad foreligger på alle EU's officielle sprog

Kat.nr. TE-43-02-123-EN-C

Pris: 7 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/206/en/index.htm>

New trends in accident prevention due to the changing world of work

(arbejdsdokument)

Foreligger kun på engelsk

Kat.nr. TE-44-02-650-EN-S

Pris: 7 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/208/en/index.htm>

Research on changing world of work

(arbejdsdokument)

Foreligger kun på engelsk

Kat.nr. TE-43-02-907-EN-S

Pris: 14,50 EUR

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/205/en/index.htm>

Fora

Forum-serien behandler udvalgte arbejdsmiljøemner, der er vigtige for vores netværk og den brede arbejdsmiljøfaggruppe:

Forum, udgave 8 — Learning about occupational safety and health

2002, Kat.nr. TE-AD-02-008-(ES/DE/EN/FR)-C

Gratis i et begrænset antal udgaver

http://agency.osha.eu.int/publications/forum/index_da.htm

Forum, udgave 7 — Prevention of work-related accidents — a different strategy in a changing world of work?

2001, Kat.nr. TE-AD-01-007-(ES/DE/EN/FR)-C

Gratis i et begrænset antal udgaver

http://agency.osha.eu.int/publications/forum/index_da.htm

Forum, udgave 6 — Recognition schemes in occupational safety and health

2001, Kat.nr. TE-AD-01-006-(ES/DE/EN/FR)-C

Gratis i et begrænset antal udgaver

http://agency.osha.eu.int/publications/forum/index_da.htm

Forum, udgave 5 — The changing world of work

2001, Kat.nr. TE-AD-01-005-(ES/DE/EN/FR)-C

Gratis i et begrænset antal udgaver

http://agency.osha.eu.int/publications/forum/index_da.htm

Forum, udgave 4 — Accidents at work and employability

2001, Kat.nr. TE-AD-01-004-(ES/DE/EN/FR)-C

Gratis i et begrænset antal udgaver

http://agency.osha.eu.int/publications/forum/index_da.htm

Agenturets faktablade

Agenturets faktablade giver præcise oplysninger om Arbejdsmiljøagenturets forskellige aktiviteter. Disse foreligger på alle 11 officielle fællesskabsprog:

Faktablad 35 — Formidling af oplysninger om farlige stoffer

2002, Kat.nr. TE-AE-03-S35-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D

<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/35/da/index.htm>

Faktablad 34 — Afskaffelse og erstatning (substitution) af farlige stoffer

2002, Kat.nr. TE-AE-03-S34-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D

<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/34/da/index.htm>

Faktablad 33 — En introduktion til farlige stoffer på arbejdspladsen

2002, Kat.nr. TE-AE-03-S33-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D

<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/33/da/index.htm>

Faktablad 32 — Hvorledes tackles psykosociale spørgsmål, og hvorledes reduceres arbejdsbetinget stress

2002, Kat.nr. TE-02-02-012-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D

<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/32/da/index.htm>

Faktablad 31 — Praktisk vejledning til arbejdstagerne om håndtering af stress på arbejdspladsen og årsagerne hertil

2002, Kat.nr. TE-02-02-011-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/31/da/index.htm>

Faktablad 30 — Adgang til oplysninger om stress på arbejdspladsen fra <http://agency.osha.eu.int/ew2002/>

2002, Kat.nr. TE-02-02-010-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/30/da/index.htm>

Faktablad 29 — God arbejdsmiljøpraksis online for sundhedssektoren

2002, Kat.nr. TE-02-02-009-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/29/da/index.htm>

Faktablad 28 — Økonomisk vurdering af forebyggelse af arbejdsulykker på virksomhedsplan

2002, Kat.nr. TE-02-02-008-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/28/da/index.htm>

Faktablad 27 — Oversigt over socioøkonomiske omkostninger ved arbejdsulykker

2002, Kat.nr. TE-02-02-007-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/27/da/index.htm>

Faktablad 26 — Anvendelsen af arbejdsmiljøledelsessystemer i EU-medlemsstaterne

2002, Kat.nr. TE-02-02-006-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/26/da/index.htm>

Faktablad 25 — Nye former for kontraktforhold og konsekvenser for arbejdsmiljøet

2002, Kat.nr. TE-02-02-005-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/25/da/index.htm>

Faktablad 24 — Vold på arbejdspladsen

2002, Kat.nr. TE-02-02-004-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-C
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/24/da/index.htm>

Faktablad 23 — Mobning på arbejdspladsen

2002, Kat.nr. TE-02-02-003-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-C
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/23/da/index.htm>

Faktablad 22 — Arbejdsbetinget stress

2002, Kat.nr. TE-02-02-002-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-C
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/22/da/index.htm>

Faktablad 21 — God arbejdsmiljøpraksis online

2002, Kat.nr. TE-02-02-001-(ES/DA/DE/EL/EN/FR/IT/NL/PT/FI/SV)-D
<http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/21/da/index.htm>

Kampagnemateriale

Agenturets kampagneaktiviteter er koncentreret om den årlige europæiske arbejdsmiljøuge, i forbindelse med hvilken agenturet udgiver en række reklamematerialer, der strækker sig fra faktablade og brochurer til plakater og videoer. Agenturet tilrettelægger endvidere også konferencer og kollokvier.

Plakater, brochurer, faktablade

Ta' stressen af arbejdet — Forebyggelse af psykosociale risici på arbejdspladsen

Den europæiske arbejdsmiljøuge 2002
Foreligger på alle EU's officielle sprog
<http://osha.eu.int/ew2002/>

Få styr på — Farlige stoffer

Den europæiske arbejdsmiljøuge 2003
Foreligger på alle EU's officielle sprog
<http://osha.eu.int/ew2003/>

BILAG 10.
PRESSEMEDDELELSER I 2002

http://agency.osha.eu.int/news/press_releases/index_en.htm

ILO and EU co-operate in creating web-based information system on occupational health and safety (6.2.2002)

Start young — stay safe. Safety and health education needs to begin at school (5.3.2002)

EU's finansieringsordning tager sigte på arbejdsmiljørisici i små og mellemstore virksomheder (SMV'er) (15.3.2002)

4 000 000 EUR til forbedring af arbejdsmiljøet i små virksomheder (18.4.2002)

Arbejdsmiljø online (23.5.2002)

Agenturet opretter en global arbejdsmiljøgateway (28.5.2002)

Første fælleseuropæiske kampagne til bekæmpelse af arbejdsbetinget stress (2.7.2002)

Kandidatlande optages i EU's informationsnetværk om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen (9.7.2002)

To nye rapporter sætter fokus på truslerne mod arbejdsmiljøet som følge af »det ændrede arbejdsliv« (30.7.2002)

Undersøgelse viser hovedelementerne i effektive arbejdsmiljøstyringssystemer (5.8.2002)

Nye værktøjer skal forbedre arbejdsmiljøet og øge vore virksomheders konkurrenceevne (10.9.2002)

Start tidligt med sikkerheden (13.9.2002)

OSHmail — nyheder om arbejdsmiljø online (25.9.2002)

Den første europæiske uge om arbejdsbetinget stress er godt i gang med nye redskaber til at tackle problemerne (16.10.2002)

Europæisk konference om håndtering af stress på arbejdspladsen (13.11.2002)

Stress på arbejdspladsen må og skal forebygges (25.11.2002)

Arbejdsmarkedets parter i Europa forpligter sig til at afhjælpe problemer med stress på arbejdspladsen (29.11.2002)

Ny formand fremlægger agenturets planer om at rette indsatsen mod »farlige stoffer« (30.11.2002)

FINANSIERINGSMIDLER

BILAG 11.

2001/2002

Nedenfor ses en oversigt over de sammenlignende budgetopgørelser for 2001 og 2002. Agenturets indtægtskilder omfatter et tilskud fra Det Europæiske Fællesskab samt tilskud fra den spanske regering, de regionale baskiske myndigheder og Biscaya-regionens myndigheder.

Oversigten over de sammenlignende budgetopgørelser for 2001 og 2002 ser således ud (EUR):

INDTÆGTER	2001	2002
Tilskud fra Det Europæiske Fællesskab	12 580 000	14 050 000 (*)
Andre tilskud	180 303	252 374
<i>Indtægter i alt</i>	<i>12 760 303</i>	<i>14 302 374</i>

(*) Inklusive Phare-programmet for 2002-2004.

UDGIFTER	2001	2002
Afsnit I		
Personaleomkostninger		
— personalelønninger og -godtgørelser	3 111 500	3 384 500
— andre personaleomkostninger	283 000	6 000
<i>Personaleomkostninger i alt</i>	<i>3 394 500</i>	<i>3 390 500</i>
Afsnit II		
Bygninger, udstyr og andre driftsomkostninger	1 118 803	1 476 374 (*)
Afsnit III		
Knudepunkternes aktiviteter, herunder ekspertgruppernes aktiviteter	400 000	590 000
Etablering og forvaltning af informationsnettet på internettet	200 000	250 000

Afsnit III (Cont.)

Redigering, udgivelse og formidling af information og andre aktiviteter	355 000	Redigering, udgivelse og formidling af information og andre aktiviteter	335 000
Konferencer, seminarer, workshopper og offentlige arrangementer, fremstød osv.	220 000	Konferencer, seminarer, workshopper og offentlige arrangementer, fremstød osv.	180 000
Undersøgelser og pilotprojekter/temacentre	530 000	Undersøgelser og pilotprojekter/temacentre	750 000
Udgifter til møder	240 000	Udgifter til møder	—
Tjenesterejser, underholdning og repræsentationsomkostninger	—	Tjenesterejser, underholdning og repræsentationsomkostninger	258 500
Møder i bestyrelsen og forretningsudvalget	190 000	Møder i bestyrelsen og forretningsudvalget	180 000
Oversættelse af undersøgelsesrapporter, beretninger og arbejdsdokumenter	480 000	Oversættelse af undersøgelsesrapporter, beretninger og arbejdsdokumenter	512 000
Forberedelse, tilrettelæggelse og forvaltning af en europæisk arbejdsmiljøuge	—	Forberedelse, tilrettelæggelse og europæisk arbejdsmiljøuge	1 280 000
Arbejdsmiljø for små og mellemstore virksomheder	5 000 000	Arbejdsmiljø for små og mellemstore virksomheder	4 050 000
Phare-programmet	632 000	Phare-programmet	1 050 000
<i>Afsnit III i alt</i>	<i>8 247 000</i>		<i>9 435 500</i>
I alt	12 760 303		14 302 374

(*) Inklusive et supplerende tilskud på 42 071 EUR fra den spanske regering.

BILAG 12.

DET ÅRLIGE ARBEJDSPROGRAM FOR 2003

Bestyrelsen godkendte den 27. november 2002 agenturets fireårige løbende strategiplan og det årlige arbejdsprogram for 2003. Det arbejdsprogram, der her fremlægges, er på linje med EU's nye arbejdsmiljøstrategi og giver en vejledning for agenturets aktiviteter i det kommende år. Her præsenteres agenturets specifikke mål for udvikling og -aktiviteter i 2003 under de enkelte afsnit af det fireårige løbende arbejdsprogram. Arbejdsprogrammet og strategiplanen er begge offentliggjort på agenturets websted http://agency.osha.eu.int/publications/work_programmes/index_en.htm.

OPRETTELSE AF FORBINDELSER — FREMME AF GLOBALT NETVÆRKSPARTNERSKAB

I 2003 vil agenturet fokusere sine netværksaktiviteter på følgende mål:

Optimering af agentur- og netværksressourcer og -samarbejde

- sikre at de tresidede knudepunkter fungerer effektivt som agenturets vigtigste netværk, der medvirker ved planlægning, forvaltning og gennemførelse af arbejdsprogrammet.
- vurdere udvidelsens indvirkning på agenturet og dets vigtigste netværk og udarbejde en plan for en gradvis effektiv integrering af kandidatlandene og EFTA-landene.
- gå videre med at forbedre arbejdsforholdet mellem bestyrelsen/forretningsudvalget, agenturet, knudepunkterne, ekspertnetværkene og de eksterne konsulenter, herunder temacentrene, som anbefalet i evalueringen af agenturet. Dette vil omfatte en revision af dokumentet om de grundlæggende krav for knudepunkter.

Udvidelse af netværkspartnerskabet

Sikring af et passende niveau af netværksmedlemskab i medlemsstaterne omfattende alle relevante informationsformidlere på arbejdsmiljøområdet med særlig vægt på arbejdsmarkedets parter og arbejdsmiljøudøvere og forbedring af formidlings- og samrådsprocesserne.

- Det systematiske samarbejde i 2003 med Europa-Kommissionen vil fokusere på GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold. Agenturet bistår Kommissionen med formuleringen af dens politik gennem fælles arbejdsmiljøseminarer (om f.eks. kønsspørgsmål og uddannelse) med særlig fokus på integrering af arbejdsmiljø på andre fællesskabspolitiske områder. Agenturet udvikler desuden i overensstemmelse med sine aktiviteter sit samarbejde yderligere med GD for Virksomheder, GD for Forskning, Eurostat, GD for Udvidelse, GD for Uddannelse og Kultur, GD for Sundhed og Forbrugerbeskyttelse, GD for Fiskeri, GD for Det Indre Marked, GD for Miljø samt GD for Informationssamfundet. Samarbejdet med Kommissionens kontorer, repræsentationer og delegationer såvel som informationskontorer og andre kommunikationsinfrastrukturer videreføres også.
- Samarbejdet med Det rådgivende udvalg udvikles, herunder navnlig med de ad-hoc-grupper, hvor agenturet har udført eller planlagt relevant arbejde samt med SLIC om kampagnen inden for bygge-

og anlægssektoren/den europæiske arbejdsmiljøuge.

- Forbindelserne med Europa-Parlamentet og dets udvalg (herunder tilrettelæggelse af en årlig udstilling og præsentationer), med Det Økonomiske og Sociale Udvalg, Rådet og relevante repræsentationer videreudvikles.
- Udvikling af stærke forbindelser med de europæiske arbejdsmarkedsparter og virksomhedsnetværk og med arbejdsmiljøfagfolk gennem regelmæssige møder i Bruxelles, der fremmes ved hjælp af mødefaciliteterne i fællesskab med andre agenturer.
- Gennemførelse af handlingsplanen for forbindelser med lande uden for EU og internationale organisationer:
 - Ansøgerlande: Systematisk samarbejde baseret på Phare-program II (oktober 2002-maj 2004) med henblik på at inddrage alle 13 lande i agenturets informationsnetværk. Videreudvikling af de tresidede knudepunkter og opbygning af nationale informationsnetværk og nationale agenturwebsteder. Inddragelse af kandidatlandene i projekter såsom den europæiske uge 2003 ved hjælp af Phare-midler og oprettelse af et temacenter vedrørende information om god praksis med deltagelse af EU-institutioner og kandidatlandenes institutioner.
 - EFTA-landene: fuld integrering i agenturets netværksaktiviteter (som observatører) på grundlag af aftaler mellem agenturet og EØS-landene og agenturet og Schweiz, og forudsat at de bidrager med de nødvendige økonomiske midler.
 - Agenturets relationer til DOL-OSHA videreudvikles inden for rammerne af det europæisk-amerikanske samarbejde, navnlig hvad angår webstedet vedrørende den europæiske-amerikanske konference. Webstedet vil blive anvendt til information om emnerne for den næste konference i Grækenland i juni 2003. Agenturet vil også arbejde tæt sammen med DOL-OSHA i forbindelse med videreudviklingen af det europæisk-amerikanske netværkssamarbejde, som skal forelægges på den næste europæisk-amerikanske konference.
 - videreudvikling af hensigtsmæssige partnerskabsmodeller med globale partnerorganisationer i Canada, Australien og Japan på grundlag af eksisterende aftaler.
 - Videreudvikling af det globale websted om arbejdsmiljøinformation i 2003 på grundlag af opdaterede aftaler med internationale partnere, herunder ILO og WHO samt forbindelser med PAHO, ISSA, ICOH osv.
 - Etablering af links inden for rammerne af »kontakt«-modellen til andre lande og arbejdsmiljøorganisationer fra agenturets websted til relevante websider og optagelse af disse på agenturets forsendelsesliste for publikationer mv.

FORMIDLING AF VIDEN — DERES LINK TIL ARBEJDSMILJØINFORMATION

I 2003 vil agenturet koncentrere sine informations- og kommunikationsaktiviteter om følgende:

Gennemførelse af den reviderede kommunikationsstrategi

- udvikle og gennemføre en årlig kommunikationsplan i overensstemmelse med det årlige arbejdsprogram
- koordinere udviklingen af årlige kommunikationsplaner for hvert knudepunkt med beskrivelse af foranstaltninger i de enkelte lande, fremme udveksling af god praksis for formidling og sikre, at visse informationsredskaber og meddelelser efter behov så vidt muligt integreres på lokalt plan (nærhedsprincippet).
- fortsat fremme vigtige budskaber fra tidligere arbejdsprogrammer
- fastlægge og gennemføre en strategi for bruger-feedback som en integreret del af kommunikationsplaner og -strategier.

Formidling af arbejdsmiljøinformation på internettet

- vedligeholdelse og ajourføring af informationerne på agenturets websted på adressen: <http://osha.eu.int> samt databaser som dem, der er udviklet af temacentrene, og det omfattende antal links til arbejdsmiljøinformationer på websteder over hele verden:
 - vedligeholde websteder med henblik på at sikre, at de overholder kvalitetskrav
 - sikre, at der er tale om løbende systemdata
 - introducere nye oplysninger, der afspejler aktuelle emner.
- udvikling og gennemførelse af en omfattende nyhedstjeneste inden for arbejdsmiljø
- tilføjelse, via de planlagte informationsprojekter i 2003, af yderligere oplysninger og udarbejdelse af sektorafsnit vedrørende følgende emner:
 - farlige stoffer (den europæiske uge 2003)
 - handicappedes forhold på arbejdspladsen
 - god praksis inden for uddannelsessektoren
 - virksomhedens sociale ansvar
 - lønmodtageres arbejdsmiljø, produktivitet og kvalitet
 - sundhed og sikkerhed i SMV'er
- fremme af tilgængelige arbejdsmiljøoplysninger, navnlig vedrørende god arbejdsmiljøpraksis for virksomheder
- videreudvikling af webstedet som en global portal.

Forbedring af webfaciliteterne

- udvikling af databasedrevet indgangsportal (3. generation) for at sikre bedre indeksering af den tilgængelige information, bedre navigeringsfaciliteter og gøre det lettere at udvikle underwebsteder for særlige emner, sektorer, brugergrupper osv.
- indførelse af en tesaurus på agenturets websted og på websteder inden for netværket for at gøre navigeringen lettere og forbedring af søgemaskinen ved hjælp af en webcrawler
- omformning af agenturets netværk af websteder med henblik på at forbedre brugbarheden og adgangen for arbejdsmiljøudøvere på arbejdspladsniveau og muliggøre en udvidelse af netværket
- udvikling af syndikerede nyheder gennem indførelse og tilrådighedsstillelse af redskaber til netværkspartnere og andre websteder om arbejdsmiljø
- udvikling af extranettet som et samarbejdssystem mellem agenturet og dets partnere med henblik på at støtte netværket. Yderligere udvikling af extranettet, herunder udvidelse med projektstyring og kommunikationsuddannelse og yderligere forbedring af extranet for slutbrugere
- integrering af nyhedsformidling på intranettet, extranettet og internettet.

Komplementære formidlingstjenester

- Fremme af webinformation: Der udvikles oplysningsaktiviteter i løbet af året med henblik på formidling af resultater af informationsaktiviteter inden for følgende områder:
 - SMV-programmet — forebyggelse af ulykker
 - formidling af god praksis
 - fiskeri (eventuelt fælles arrangement med det græske formandskab)
 - uddannelsessektoren
 - integrering af arbejdsmiljø på uddannelsesområdet

- bygge- og anlægssektoren
 - handicappedes forhold på arbejdspladsen
 - kønsaspektet inden for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen
 - virksomhedens sociale ansvar
 - lønmodtageres arbejdsmiljø, produktivitet og kvalitet.
- Arbejdsmiljøagenturets meddelelser: Arbejdsmiljøagenturet vil fortsat udarbejde sine meddelelser i overensstemmelse med den reviderede kommunikationsstrategi. Ud over udarbejdelsen af agenturets årsberetninger, nyhedsbreve, katalog over publikationer, cd-rommer og andet oplysnings- og udstillingsmateriale, sættes der i 2003 især fokus på videreudvikling af indholdet af agenturets websted (se ovenfor).
 - Informationslevering: Som led i opfølgningen af anbefalingerne i evalueringen vil agenturet udvikle strategiske offentliggørelsespartnerskaber for at lette udarbejdelsen af dets forskellige publikationer på andre sprog.
 - Projektrapporter og formidling: Formidlings- og oplysningsaktiviteter vil blive tilpasset informationsbehovene for hvert projekt og de vigtigste målgruppers særlige kendetegn. Disse omfatter udarbejdelse af rapporter og faktablade, fora, internetsider, cd-rommer osv. samt tilrettelæggelse af særlige oplysningsarrangementer og præsentationer på europæisk og nationalt plan.
 - Medierelationer: Agenturet vil fortsat udvikle sine forbindelser med arbejdsmiljømedierne og fremme arbejdsmiljøet via de gængse medier, gennem kampagner, såsom den europæiske uge og ved hjælp af strategisk samarbejde med de vigtigste arbejdsmiljøtidsskrifter.
 - Støtte til netværket af knudepunkter: Agenturet vil udvikle årlige kommunikationsplaner og vedtage en passende støtte til knudepunkterne vedrørende kommunikationen med de interesserede parter, medier og slutbrugere. Det vil fortsat formidle centrale kommunikationsværktøjer — kampagnemateriale, faktablade (på alle fællesskabsprog) til støtte for de nationale knudepunkters formidlingsarbejde.
 - Udstillinger/arrangementer: Agenturet vil deltage i den årlige A+A-kongres i Düsseldorf og Arbejdskongressen i Rom.
 - Informationsforespørgsler: Agenturet vil i 2003 være i stand til at behandle et begrænset antal ad hoc-informationsforespørgsler inden for den fastsatte procedure.

Kampagner/europæisk uge:

- Agenturet står for koordineringen af den europæiske uge i 2003 med fokus på farlige stoffer i overensstemmelse med den plan, der blev vedtaget som en del af agenturets arbejdsprogram for 2002.
- Eftersom evalueringen af finansieringen i 2002 gav et positivt resultat, vil der ved hjælp af fællesskabsstøtte blive formidlet »igang sætter kapital« til knudepunkterne med henblik på at fremme aktiviteterne på medlemsstatsplan. ⁽¹⁾
- Der vil blive gennemført en ordning for uddeling af priser for god praksis, og agenturet vil samarbejde med de græske og italienske EU-formandskaber i forbindelse med indlednings- og afslutningsarrangementet.
- Den europæiske uge i 2004 for bygge- og anlægssektoren vil blive lanceret i starten af 2004.

⁽¹⁾ Til knudepunkternes samfinansiering (højest 50 %) af projekter. (30 000 EUR til A, B, DK, GR, NL, L, P, S, FIN, IRL og 40 000 EUR til D, F, I, E, UK).

Sikre og sunde arbejdsvilkår i SMV'er

- Arbejdsmiljøinformation for SMV'er
Effektiv præsentation og formidling af agenturets information med henblik på SMV'er.
- SMV-finansieringsordning for 2003-2004
Udbredelse og formidling af effektive eksempler på god praksis, som begrænser arbejdsmiljørisici inden for rammerne af SMV-finansieringsordningen for 2003.

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

Årsberetning 2002

Luxembourg: Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer

2003 — 68 s. — 21 x 29,7 cm

BELGIQUE/BELGIË

Jean De Lannoy

Avenue du Roi 202/Koningslaan 202
B-1190 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 538 43 08
Fax (32-2) 538 08 41
E-mail: jean.de.lannoy@infoboard.be
URL: http://www.jean-de-lannoy.be

**La librairie européenne/
De Europese Boekhandel**

Rue de la Loi 244/Wetstraat 244
B-1040 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 295 26 39
Fax (32-2) 735 08 60
E-mail: mail@libeurop.be
URL: http://www.libeurop.be

Moniteur belge/Belgisch Staatsblad

Rue de Louvain 40-42/Leuvenseweg 40-42
B-1000 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 552 22 11
Fax (32-2) 511 01 84
E-mail: eusales@just.fgov.be

DANMARK

J. H. Schultz Information A/S

Herstedvang 12
DK-2620 Albertslund
Tlf. (45) 43 63 23 00
Fax (45) 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
URL: http://www.schultz.dk

DEUTSCHLAND

Bundesanzeiger Verlag GmbH

Vertriebsabteilung
Amsterdamer Straße 192
D-50735 Köln
Tel. (49-221) 97 66 80
Fax (49-221) 97 66 82 78
E-Mail: vertrieb@bundesanzeiger.de
URL: http://www.bundesanzeiger.de

ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

G. C. Eleftheroudakis SA

International Bookstore
Panepistimiou 17
GR-10564 Athina
Tel. (30-1) 331 41 80/1/2/3/4/5
Fax (30-1) 325 84 99
E-mail: elebooks@netor.gr
URL: elebooks@hellasnet.gr

ESPAÑA

Boletín Oficial del Estado

Trafalgar, 27
E-28071 Madrid
Tel. (34) 915 38 21 11 (libros)
913 84 17 15 (suscripción)
Fax (34) 915 38 21 21 (libros),
913 84 17 14 (suscripción)
E-mail: clientes@com.boe.es
URL: http://www.boe.es

Mundi Prensa Libros, SA

Castelló, 37
E-28001 Madrid
Tel. (34) 914 36 37 00
Fax (34) 915 75 39 98
E-mail: libreria@mundiprensa.es
URL: http://www.mundiprensa.com

FRANCE

Journal officiel

Service des publications des CE
26, rue Desaix
F-75727 Paris Cedex 15
Tél. (33) 140 58 77 31
Fax (33) 140 58 77 00
E-mail: europublications@journal-officiel.gouv.fr
URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr

IRELAND

Alan Hanna's Bookshop

270 Lower Rathmines Road
Dublin 6
Tel. (353-1) 496 73 98
Fax (353-1) 496 02 28
E-mail: hannas@iol.ie

ITALIA

Licosa SpA

Via Duca di Calabria, 1/1
Casella postale 552
I-50125 Firenze
Tel. (39) 055 64 83 1
Fax (39) 055 64 12 57
E-mail: licosa@licosa.com
URL: http://www.licosa.com

LUXEMBOURG

Messageries du livre SARL

5, rue Raiffeisen
L-2411 Luxembourg
Tél. (352) 40 10 20
Fax (352) 49 06 61
E-mail: mail@mdl.lu
URL: http://www.mdl.lu

NETERLAND

SDU Servicecentrum Uitgevers

Christoffel Plantijnstraat 2
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
Tel. (31-70) 378 98 80
Fax (31-70) 378 97 83
E-mail: sdu@sdu.nl
URL: http://www.sdu.nl

PORTUGAL

Distribuidora de Livros Bertrand L.d.

Grupo Bertrand, SA
Rua das Terras dos Vales, 4-A
Apartado 60037
P-2700 Amadora
Tel. (351) 214 95 87 87
Fax (351) 214 96 02 55
E-mail: dlb@ip.pt

Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA

Sector de Publicações Oficiais
Rua da Escola Politécnica, 135
P-1250-100 Lisboa Codex
Tel. (351) 213 94 57 00
Fax (351) 213 94 57 50
E-mail: spoce@incm.pt
URL: http://www.incm.pt

SUOMI/FINLAND

**Akateeminen Kirjakauppa/
Akademiska Bokhandeln**

Keskuskatu 1/Centralgatan 1
PL/PB 128
FIN-00101 Helsinki/Helsingfors
P./tfn (358-9) 121 44 18
F./fax (358-9) 121 44 35
Sähköposti: sps@akateeminen.com
URL: http://www.akateeminen.com

SVERIGE

BTJ AB

Traktorvägen 11-13
S-221 82 Lund
Tlf. (46-46) 18 00 00
Fax (46-46) 30 79 47
E-post: btjeu-pub@btj.se
URL: http://www.btj.se

UNITED KINGDOM

The Stationery Office Ltd

Customer Services
PO Box 29
Norwich NR3 1GN
Tel. (44) 870 60 05-522
Fax (44) 870 60 05-533
E-mail: book.orders@theso.co.uk
URL: http://www.itsofficial.net

ISLAND

Bokabud Larusar Blöndal

Skólavörðustíg, 2
IS-101 Reykjavík
Tel. (354) 552 55 40
Fax (354) 552 55 60
E-mail: bokabud@simnet.is

SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA

Euro Info Center Schweiz

c/o OSEC Business Network Switzerland
Stampfenbachstraße 85
PF 492
CH-8035 Zürich
Tel. (41-1) 365 53 15
Fax (41-1) 365 54 11
E-mail: eics@osec.ch
URL: http://www.osec.ch/eics

BÁLGARIJA

Europress Euromedia Ltd

59, blvd Vitosha
BG-1000 Sofia
Tel. (359-2) 980 37 66
Fax (359-2) 980 42 30
E-mail: Milena@mbox.cit.bg
URL: http://www.europress.bg

CYPRUS

Cyprus Chamber of Commerce and Industry

PO Box 21455
CY-1509 Nicosia
Tel. (357-2) 88 97 52
Fax (357-2) 66 10 44
E-mail: demetrap@ccci.org.cy

EESTI

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

(Estonian Chamber of Commerce and Industry)
Toom-Kooli 17
EE-10130 Tallinn
Tel. (372) 646 02 44
Fax (372) 646 02 45
E-mail: einfo@koda.ee
URL: http://www.koda.ee

HRVATSKA

Mediatrade Ltd

Pavla Hatza 1
HR-10000 Zagreb
Tel. (385-1) 481 94 11
Fax (385-1) 481 94 11

MAGYARORSZÁG

Euro Info Service

Szt. István krt.12
III emelet 1/A
PO Box 1039
H-1137 Budapest
Tel. (36-1) 329 21 70
Fax (36-1) 349 20 53
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu
URL: http://www.euroinfo.hu

MALTA

Miller Distributors Ltd

Malta International Airport
PO Box 25
Luqa LQA 05
Tel. (356) 66 44 88
Fax (356) 67 67 99
E-mail: gwirth@usa.net

NORGE

Swets Blackwell AS

Hans Nielsen Hauges gt. 39
Boks 4901 Nydalen
N-0423 Oslo
Tel. (47) 23 40 00 00
Fax (47) 23 40 00 01
E-mail: info@no.swetsblackwell.com
URL: http://www.swetsblackwell.com.no

POLSKA

Ars Polona

Krakowskie Przedmiescie 7
Skr. pocztowa 1001
PL-00-950 Warszawa
Tel. (48-22) 826 12 01
Fax (48-22) 826 62 40
E-mail: books119@arspolona.com.pl

ROMÂNIA

Euromedia

Str.Dionisie Lupu nr. 65, sector 1
RO-70184 Bucuresti
Tel. (40-1) 315 44 03
Fax (40-1) 312 96 46
E-mail: euromedia@mailcity.com

SLOVAKIA

Centrum VTI SR

Nám. Slobody, 19
SK-81223 Bratislava
Tel. (421-7) 54 41 83 64
Fax (421-7) 54 41 83 64
E-mail: europa@tbb1.sltk.stuba.sk
URL: http://www.sltk.stuba.sk

SLOVENIJA

GV Zalozba

Dunajska cesta 5
SLO-1000 Ljubljana
Tel. (386) 613 09 1804
Fax (386) 613 09 1805
E-mail: europa@gvestnik.si
URL: http://www.gvzalozba.si

TÜRKIYE

Dünya Infotel AS

100. Yil Mahallesi 34440
TR-80050 Bagcilar-Istanbul
Tel. (90-212) 629 46 89
Fax (90-212) 629 46 27
E-mail: aktuel.info@dunya.com

ARGENTINA

World Publications SA

Av. Cordoba 1877
C1120 AAA Buenos Aires
Tel. (54-11) 48 15 81 56
Fax (54-11) 48 15 81 56
E-mail: wpbooks@infovia.com.ar
URL: http://www.wpbooks.com.ar

AUSTRALIA

Hunter Publications

PO Box 404
Abbotsford, Victoria 3067
Tel. (61-3) 94 17 53 61
Fax (61-3) 94 19 71 54
E-mail: jpdavies@ozemail.com.au

BRESIL

Livraria Camões

Rua Bittencourt da Silva, 12 C
CEP
20043-900 Rio de Janeiro
Tel. (55-21) 262 47 76
Fax (55-21) 262 47 76
E-mail: livraria.camoes@incm.com.br
URL: http://www.incm.com.br

CANADA

Les éditions La Liberté Inc.

3020, chemin Sainte-Foy
Sainte-Foy, Québec G1X 3V6
Tel. (1-418) 658 37 63
Fax (1-800) 567 54 49
E-mail: liberte@mediom.qc.ca

Renouf Publishing Co. Ltd

5369 Chemin Canotek Road, Unit 1
Ottawa, Ontario K1J 9J3
Tel. (1-613) 745 26 65
Fax (1-613) 745 76 60
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
URL: http://www.renoufbooks.com

EGYPT

The Middle East Observer

41 Sherif Street
Cairo
Tel. (20-2) 392 69 19
Tel. (20-2) 393 97 32
E-mail: inquiry@meobserver.com
URL: http://www.meobserver.com.eg

MALAYSIA

EBIC Malaysia

Suite 45 02, Level 45
Plaza MBf (Letter Box 45)
8 Jalan Yap Kwan Seng
50450 Kuala Lumpur
Tel. (60-3) 21 62 92 98
Fax (60-3) 21 62 61 98
E-mail: ebic@tm.net.my

MÉXICO

Mundi Prensa México, SA de CV

Río Pánuco, 141
Colonia Cuauhtémoc
MX-06500 México, DF
Tel. (52-5) 533 56 58
Fax (52-5) 514 67 99
E-mail: 101545.2361@compuserve.com

SOUTH AFRICA

Eurochamber of Commerce in South Africa

PO Box 781738
2146 Sandton
Tel. (27-11) 884 39 52
Fax (27-11) 883 55 73
E-mail: info@eurochamber.co.za

SOUTH KOREA

**The European Union Chamber of
Commerce in Korea**

5th Fl, The Shilla Hotel
202, Jangchung-dong 2 Ga, Chung-ku
Seoul 100-392
Tel. (82-2) 22 53-5631/4
Fax (82-2) 22 53-5635/6
E-mail: eucock@eucock.org
URL: http://www.eucock.org

SRI LANKA

EBIC Sri Lanka

Trans Asia Hotel
115 Sir Chittampalam
A. Gardiner Mawatha
Colombo 2
Tel. (94-1) 074 71 50 78
Fax (94-1) 44 87 79
E-mail: ebicst@slnet.lk

T'AI-WAN

Tycoon Information Inc

PO Box 81-466
105 Taipei
Tel. (886-2) 87 12 88 86
Tel. (886-2) 87 12 47 47
E-mail: euitupe@ms21.hinet.net

UNITED STATES OF AMERICA

Bernan Associates

4611-F Assembly Drive
Lanham MD 20706-4391
Tel. (1-800) 274 44 47 (toll free telephone)
Fax (1-800) 865 34 50 (toll free fax)
E-mail: query@bernan.com
URL: http://www.bernan.com

ANDERE LÄNDER

OTHER COUNTRIES
AUTRES PAYS

**Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer
Wahl/Please contact the sales office of
your choice/Veuillez vous adresser au
bureau de vente de votre choix**

Office for Official Publications of the European
Communities
2, rue Mercier
L-2985 Luxembourg
Tel. (352) 29 29-42455
Fax (352) 29 29-42758
E-mail: info-info-opoce@cec.eu.int
URL: publications.eu.int

Agenturet har til formål at give fællesskabsinstanser, medlemsstaterne og de berørte kredse alle relevante tekniske, videnskabelige og økonomiske informationer inden for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen med henblik på at forbedre navnlig arbejdsmiljøet for at beskytte arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i overensstemmelse med traktaten og de successive handlingsprogrammer om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen.

Det Europæiske Arbejds miljø agentur

<http://agency.osha.eu.int>

Det Europæiske
Arbejds miljø agentur

Gran Vía 33. E-48009 Bilbao
Tlf. (34) 944 79 43 60
Fax (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

Publikationskontoret

Publications.eu.int